

КЛУБ ЗНАЙОМСТВ

УВАГА!
Абонентів №№ 065 і 066 просимо терміново зайти до редакції.

Абонент № 028 просить більше не писати, оскільки завдяки нашій газеті зустріла свою долю. Вітаємо щасливу пару і бажаємо того ж усім іншим.

Молодий комунар
ВИХОДИТЬ 3 5 ГРУДНЯ 1939 РОКУ
21 грудня № 49 (4182)
СУБОТА
ціна 40 коп. (передплатою — 12 коп.)
ІНФОРМАЦІЙНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ТИЖНЕВИК

Мені 19 років. Маю середню педагогічну освіту, невисокого зросту, волюсся русаве, за гороскопом Риба. Бажаю зустріти юнака 20 — 26 років, зростом не нижче 170 см, вихованого, впевненого в собі. Листи бажано надсилати з фотографією.

Аб. 068.

Житель Кіровограда 26 років, зріст 180 см, стрункий, симпатичний, котрий вважає, що в самотності є свої позитивні риси, пропонує кохання, в якому була б певна частка самотності, стрункий чи не схильний до повноти жінці віком до 30 років, яка можливо, має або не має дітей, не бажає марнувати свої молоді роки і могла б розділити такі погляди на кохання і самотність.

Аб. 069.

Мені 33 роки, середнього зросту, середньої повноти, непогана на вроду, характер маю добрий, лагідний. Господарка непогана. Живемо вдвох із дочкою 8-ми років. Маємо 2-кімнатну квартиру, достаток. Але дуже прикро, що в нашому домі немає чоловіка і батька. Може, знайдеться чоловік, якому не вистачає домашнього тепла, ласки, сімейного затишку. Розумію, що ідеалів не існує, у кожної людини свій характер, свої звички. Була б людина добра і не зловживала випивкою.

Аб. 070.

Мені 35 років, зріст 170 см, середньої повноти. Одружений не був. Спиртного не вживаю, але палю. Освіта середня спеціальна. Матеріально та житлом забезпечений. Живу в селищі. На переїзд погоджусь. Хотів би познайомитися з жінкою до 35 років, яка має серйозні погляди на життя. В жінках ціную: вірність, доброту, спокій.

Аб. 079

Мені 26 років. На вигляд струнка, приваблива блондинка. Зріст 160 см. Народилася під знаком Терезів. Працюю вчителем. Хочу зустріти хорошу людину до 36 років з серйозними намірами. Прошу прислати листа з фотографією, яку обіцяю повернути. Писати за такою адресою: м. Кіровоград-50, головпоштамт, до запитання, пред'явникові паспорта 40 № 0278302.

Аб. 075.

Мені 35 років, розлучений, дітей не маю /але хотів би мати/, зріст 179 см, стрункий, волосся темне, очі карі. Освіта вища. За гороскопом Лев. Мрію познайомитися зі стрункою, симпатичною жінкою /можливо, з дитиною/, цікавою в спілкуванні, не стомленою від життя, яка вміє йому радіти. Хочеться, щоб вона була доброю, щирою, акуратною, такою, що любить затишок і вміє його створити, має свою точку зору і терпляча до суджень, які відрізняються від власних. Повинен відзначити, можливо, як недолік, що не можу прощати обман і невірність у коханні. Моя адреса: 316050, м. Кіровоград, головпоштамт, пред'явникові паспорта У1-ОЛ № 533604.

Аб. 074.

Я — сільський холостяк, національність — щирий українець, без шкідливих звичок, вік — двадцять вісім років, зріст — 178 см, волосся русаве, очі сірі, ніс кирпатий. Шукаю собі дружину, мою другу половину: приємну сільську жінку з маленьким хлопчиком. Чекаю від неї листа і фотографії.

Аб. 076.

Мені 42 роки. Зріст 165 см, середньої повноти, доброзичливий, освіта середня спеціальна. Матеріально і житлом забезпечений. Був одружений. Живу в селі. Бажаю познайомитися з жінкою з серйозними намірами побудувати нову сім'ю, можна з дітьми і не старшою 50 років. На переїзд згоден.

Аб. 077.

і.

Д.

Любов.

В.

А.

Мені 25 років, українка, невисокого зросту, неохильна до повноти, житлом забезпечена, освіта вища. Вмію виконувати всю домашню роботу, шию, в'яжу, люблю музику. Хотіла б познайомитися зі здоровою, доброю, лагідною людиною до 32 років без шкідливих звичок, яка народилася під сузір'ям Лева, Овена, Стрільця, Близнят, Водолія, Терезів. Інші подробиці при зустрічі.

Аб. 071.

Мені 22 роки, зріст 190 см, розлучений, дітей не маю, освіта середня, за характером спокійний. З метою створення сім'ї бажаю познайомитися з дівчиною до 25 років.

Аб. 072.

В.

Мені 35 років, середнього зросту, приємної зовнішності. Освіта вища. Особисте життя не склалося: заміжжя було гіркішим від полину. Розлучена, виховую сина-семикласника. Маю власний будинок, присадибну ділянку, матеріально забезпечена. Люблю займатися домашніми справами. У вільний час, якого на жаль, так мало, читаю, слухаю музику. Маю надію, що ще зустріну порядну людину, яка оцінить мою щирість, лагідну вдачу, доброту і вірність. Буду чекати листа від чоловіка віком до 40 років, котрий має серйозні погляди на життя і теж стомився від самотності. Чарколюбів прошу не турбувати.

Аб. 073.

Тетяна.

А.

Валерій.

Михайло.

УСІХ, ХТО ХОЧЕ ДАТИ ПОДІБНІ ОБ'ЯВИ, ПРОСИМО ПЕРЕКАЗАТИ В БУДЬ-ЯКОМУ ПОШТОВОМУ ВІДДІЛЕННІ НА РОЗРАХУНКОВИЙ РАХУНОК РЕДАКЦІЇ № 002700202 У ДИРЕКЦІЇ УКРСОЦБАНКУ м. КІРОВОГРАДА, МФО 323293

13КРБ.65КОП.,

вкласти в конверт квитанцію про відправлення грошей, розбірливо написати текст Вашого оголошення і надіслати до редакції. Коротко повідомте про себе все, що вважаєте за потрібне, і так са-

мо стисло опишіть вимоги до майбутнього знайомого. Вкажіть свою зворотну адресу з індексом, повністю ім'я та по-батькові, і ми безплатно перешлемо нерозкритими всі листи, які надійдуть на Ваше ім'я. За Вашим бажанням Ваше ім'я в газеті можемо не вказувати.

Якщо Вас цікавить опубліковане в газеті оголошення про знайомство, напишіть абонентові листа за адресою: 316050, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36, редакція газети "Молодий комунар", Клуб знайомств, абоненту № ...

ДО ЛАМПИ ДЯДЬКУ СУВЕНІР...

Новий рік на порозі. Страшно які ще потрясіння нас чекають. Але я згодна із заступником голови облвиконкому В.С.Кривим, який постійно твердить: "Досить преси лякати людей голодом і холодом". Ми мабуть-таки перегнули палицю, хоч треба сказати безпроблемності у кіровоградських газетах не так вже й багато. Не більше, ніж є насправді у нашому щоденному існуванні. Та я прислухаюся до заповідей Василя Семеновича — голоду у нас не буде. Принаймні цього року, коли в полі дешево вродило і коровки з молоком. Хоч молочних рік і

кисільних берегів ні "МК", ні заступник голови облвиконкому не обіймають. Та в мене до Василя Семеновича питання конкретне. Стосується воно передпозорних ярмарків. Чим порадує городян під Новий рік трудівники села? Про "Сорочинський ярмарок" чи вже й не мріємо, та хотілося б молока в глечиках і масла сільського — давню паличку не облизували. І м'ясиця, і ковбаси свіжозасмажених, рум'яних. Ярмарок! Ба, розфантазувалася. Тому питання до Василя Семеновича — чи будемо чекати лібералізації цін, чи вос-

танніс нагородимо городян у ліч під Новий рік, переліт, як остаточно доведеться, бідоласним "затягнуті пояс-и".

В.С.Кривий. Ще раз кажу, не залякуйте людей. З голоду не помремо! ... Ви запитаете, чи скрасить село життя городян хоча б під Новий рік. А хто скрасить життя селян? Так, ярмарок облвиконком буде організовувати. Не примусово. Це раніше можна було зобов'язати 100 колгоспів, скажімо, прихити поторгувати в місті. Тепер місто повинно зацікавити селян. Чому б Світловодську, Олек-

сандрії. Знам'янци, Кіровоград не продає якусь фуфайку селянину? У нас же є і швейна, і взуттєва, і панчішна фабрики. Тоді й село охоче допомогає місту. Адже так? Ну а що стосується конкретного ярмарку передноворічного, то облвиконком обов'язково буде націлювати, просити, організовувати. Тільки не ловіть мене на слові.

Я не довлю. Тільки не знаю, чи ж покуситися ми свіжини. У словах Василя Семеновича є логіка. Поки що тільки говориться про партнерські стосунки між містом і селом. Але як може

місто організувати зустріч ярмарки, якщо всі товари місцевого виробництва осідають на обласних базах. Місто немає доступу ні до фуфайки, ні до чобіт. Як пофайки мені заступник голови Кіровоградського міськвиконкому М.С.Чигрин: "Ми можемо лише заохотити того, хто приїде торгувати в місто. Там якусь річ продати, сувенір...". Сувенір... До лампи, перепрошу, дядьку сувенір. Йому потрібні кирзові чоботи і "ризіві" калощі.

В. ФЕДОРОВА.

Олексій Брумелі, який присвоїв собі звання "регента" Республіки Молдавії, поневели, що в ніч на 13 грудня в Росії відбувся державний переворот. В інтерв'ю РІА він заявив, що йому відомо, переворотом керує генерал Алберт Макашов і лідер ліберально-демократичної партії Володимир Жириновський. Із слів "регента", Жириновський, вознесячи, що в генерал-аншефі і призначений консулом на Україну, "поручив" його завданням і замість України виїжджати у С.-Петербург.

— Якщо цей фашистський маркобіс Жириновський очолює політичний переворот, він буде відрізнятися від арештованих моїми людьми, перепроведених на Лобне місце на Красній площі, де на них вчинили громадянську страту. Потім його винесли на Україну, — заявив Брумелі. "Регент", однак, відмовився зняти з Жириновського титул і звання.

Хто в Америці не пам'ятає історію Ерла Лонга? На посту губернатора Луїзіани Лонг повинен був сказати: "До моїх рук приходить все, що може допомогти мені долати моїх суперників. А це етикетка — ну й все...". Проте Лонг жив із дивинцею зі стриптиз-бара, а коли ця історія вийшла, терміново сховався до "психушки". Однак виборці потім знову віддали за нього свої голоси. Ось так!

Останнім часом Крим делалі більше угодливості Сходу. І справа не в економічних умовах

графічного положення. Підписанням кримським небом делалі більше приживаються відносини. де голівний аргумент — адвокат Калайнікова. Кілька днів тому Симферополь потряс вибух — невідомі підірвали будинок обласного суду... Слідиство триває. А нам лишається чекати, що "Спрут" — нісім чи дев'ять, — можливо, будуть знімати про кримську мафію, яка ще, того й не вийде, втрє носе и сімлітський.

Свої армії у Литви, власне, ще немає. Зате є капелан литовського війська. Спирючись на постанову конференції єпископату Литви, кардинал Сладкавичюс призначив на цей пост прелата Альфонсаса Сварінскаса. Сварінскас — колишній політв'язень, а лінійний депутат Верховної Ради Литви від католицької церкви. Місцеві спостерігачі, виходячи з цього, роблять висновок, що майбутнє литовське військо стане під католицький прапор і православним, а тим більше мусульманам там буде нічого робити.

Недавно в кінотеатрі "Москва" відкрився перший кінотрибунал еротичного кіно під заголовком "Секс-с". В програмі, крім фільмів, нічні презентації профільних видань, стриптиз, продаж товарів першого в Росії секс-шопа. Як символ секс-революції в російському кінотрибуналі відкрився фільмом "Маленька Віра". Нічна програма пройде в підвальному поверсі театру в трактирі "У Ханжонкова". Ресми Дар'я-Зає новітній, що серед запрошених на секс-шоу немає політичних діячів. По "політика" — діло брешє. Секс — чистине!

ЩО ТЕБЕ, МОЯ МИЛА, ЗІГРІЄ?

У магазинних чергах самі знаєте як стояти — нудішся, переминаєшся з ноги на ногу, роззираєшся знічев'я, щоб хоч якось згаяти тупе очікування. Ось так і я стояла цього тижня в молочному і боковим зором примітила жінку, що бесідувала з приятелькою недалеко за мною. Розмови знову про те, де капусту кислу можна купити й т.д. Отак бездумно дивлюся я на цю жінку й відчуваю, що негаразд із нею щось. Щось непокоїло мене в її зовнішності. На перший погляд ніби все чітко — майстерно накладена косметика, чобітки на високих підборах, кокетливий капелюшок зі стрічкою, пальтешко блискуче стьобане... Пальтешко! Висточене ромбиками, з накладними кишенями, навісними петельками. Подібне в комерційному магазині тисяч зо дві затягне. Тобто я хотіла сказати — затягло б, аби було пальтешко насправді. А моя сусідка по черзі мала на собі ДОМАШНІЙ ХАЛАТІ! Під стилі пішки ходила, коли схожі халати виробництва колишньої НДР висіли по всіх магазинах, не дуже хто їх розбирав, бо дорогої — по 40-45 крб. Халати були непогано утеплені, і має щастя той, у кого така річ завалася й зберегла носильний вигляд. А ви кажете холоди настали, носити нічого...

Н. ДУБРОВСЬКА.

МАТИ — Є, А ДИТИНИ ВЖЕ НЕМА...

Дванадцятого березня цього року всюдусі хлопчики знайшли у зливній ямі МТФ колгоспу "Рассвет" Маловісківського району мертве немовля. Слідство встановило особу матері новонародженої дівчинки, незаміжню молододоярку, яка вже мала на руках малолітню дитину, а тому другої вирішила позбутися. Як показала судово-медична експертиза, народжене дитя було живим і здоровим. Але п'яте березня стало першим і останнім днем його життя... Народний суд визначив дітовбивці 2 роки виправних робіт без позбавлення волі з вирахуванням 20 процентів заробітку на користь держави...

Аналогічні випадки таємних пологів були у цьому році в Кіровограді, Новгородці і ось зовсім недавно — в Добровеличківці. В усіх з них майбутнє ще ненароджених малят визначалося заздалегідь — їм не жити. По кожному випадку прокуратура проводить розслідування і тільки після численних експертиз робить певні висновки. До суду справа може й не дійти, якщо дитя народилося мертвим або приреченим. Тоді включаються важелі громадського впливу на винуватицю. Але сам факт викидання немовлят — незалежно від того живі вони чи мертві — в туалет /зливну яму, у вікно/, закопування в канаву чи у батьковому городі... Який суд — земний чи небесний — воздасть в усій повноті кожній із жінок чи дівчат за скоєне ними?...

Добровеличківська міліція ще шукає матір "новонародженої дитини жіночої статі", знайденої третього грудня в туалеті кафе "Дорожне"...

О. ПИЛИПЕНКО.

ДОПОМОГЛИ ЗВ'ЯЗАТИСЬ ІЗ СВІТОМ

Районна організація ветеранів при сприянні місцевого відділення Фонду милосердя і здоров'я придбала телефонний апарат для прикутої до ліжка злинчанки Оксани Степаненко. Зв'язківці уже й потрібну лінію до двору підвели: так що зовсім скоро Оксана матиме змогу передавати по телефону свої вірші у районне літоб'єднання "Степова криниця", членом якого вона є.

О.СКИРТАНЬ,
Маловісківський р-н.

Конкурс української і народної пісні за участю вокально-інструментальних ансамблів, переможців районних та міських етапів області відбувся у Кіровоградському міському будинку культури ім. І.С.Компанія. Переможцями конкурсу стали жіночий тунг Кіровоградського міського відділу культури "Елема" /керівник Олександр Агура/, вокально-інструментальний ансамбль Кіровоградського районного будинку культури /керівник Володимир Дерзак/ та ВІА Великовисківського СВК Маловісківського району /керівник — Віктор Тимофій/. На знімках: виступають учасники конкурсу.

Фото О. КОЛОМІНОВА.

ЛЕКЦІЯ ЧИ ВЕЧІР?

У бібліотеці ім. Крупської відбувся вечір, присвячений пам'яті талановитого прозаїка Григора Тютюнника. На початку грудня йому виповнилося б 60.

Із ґрунтовним аналізом особливостей прози Г. Тютюнника виступили викладачі педінституту В.П.Марко, А.І.Гурбанська, Г.Д.Клочек. Вони підкреслювали високу майстерність митця, його вміння одним-двома словами передати цілу гаму почуттів.

Про письменника, як особистість, розповіли член Спілки письменників України В.Гончаренко, прозаїк В.Бондар.

Студенти читали уривки з творів Г.Тютюнника, із спогадів про нього.

Загальний рівень підготовки вечора швидко робив його схожим на розширену лекцію для студентів, хоча їх якість зібралася небагато.

Наш кор.
м. Кіровоград.

БЛАГОДІЙНА ДИСКОТЕКА

відбулася суботнього вечора у Рівнянському будинку культури. Господар Олександр Гаршанов запропонував молоді села різноманітну програму, присвячену вшануванню пам'яті Віктора Цоя. Тут прозвучали записи пісень В.Цоя, були прочитані його вірші. На згадку молоді на цьому вечорі придбала портрети, плакати В.Цоя, а також літературу.

Л. САВИЦЬКИЙ,
Новоукраїнський район.

ПО ПІВТОРИ ТИСЯЧІ — ЗА РІК

Комісія міської Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих на черговому засіданні розглянула питання про виплату грошових компенсацій двома реабілітованим громадянам, один з яких відсидів вісім років, інший — п'ять. Першому відповідно призначено 12 тисяч карбованців, другому — 8260. По 3 тисячі вони одержать відразу, решта — згідно зі спеціальним Положенням — виплачуватиметься їм протягом п'яти наступних років.

Наш кор.
Знам'янський р-н.

КОМУ БІЛЬШЕ ПОЩАСТИЛО?

В Олександрійському Паладі урочистих подій зареєстровано тисячний шлюб. Своєрідними "ювілярами" стали електрик Юрій Бондаренко і студентка Оксана Півняк. Хай щастить їм і надалі. А от одному з їхніх земляків пофортунило ще більше. За 10 карбованцеву лотерею "Суперспринту" той виграв 50 тисяч. Із зрозумілих причин "щасливчик" вирішив залишитись невідомим.

Наш кор.

ВІТАЄМО З УЧОРАШНІМ ДНЕМ!

Вчора Україна відзначила перше професійне свято — День міліції, що тепер буде святкуватися 20 грудня у зв'язку з прийняттям у минулому році першого українського Закону про міліцію. Отже, більше 10 листопада Днем радянської міліції не святкується? Ну що ж, вольному воля, а вільній Україні свій День міліції. Правда, ігнорувати те, що міліція наша, про яку написано стільки і пісень, і поем, і романів, народилася не вчора і навіть не 20 грудня 1990 року, мабуть, не годиться. У неї славне минуле, у нашої міліції, хоч і багато справедливої критики лунало на її адресу в останній час.

Але давайте пам'ятати, що в міліцію приходять люди, виховані нашим суспільством, нашою брехнею, злиднями, байдужістю. Що ж дивного, що тут в міліцейському середовищі, де людина перевіряється на міцність ретельніше, ніж в побуті, — видно далі. Треба сказати, що нині в пресі з'являється менше компромату на "громадянина міліціонера". Це не означає, що в міліції більше стало праведників. Хоч ніде правди діти, зараз сюди менше йде "за направленням колективу" /адже не секрет, що послали у лави міліції не "кращих із кращих"/, умови служби стають кращими, особовому складу приділяється більше уваги місцевою владою. Як відомо, у Кіровограді навіть створено міський відділ міліції. Правда, в координації дій із райвідділами поки що можуть розібратися, ма-

бути лише керівники /якщо мо- жуть/. Але створення міської міліції свідчить про те, що влада намагається не просто говорити про спокій громадян, а реально забезпечити його.

Мені добре відомі важкі, бен- тежні будні нашої міліції, знайома я з роботою міліції міст Світловодська, Знам'янки, Олек- сандрії, Кіровограда, селища Компаніївки. Нелегко їй живеться. Та кого цим здивуєш? Не вар- то зайвий раз нагадувати про технічне оснащення і про кадри. Однак, не зважаючи на труднощі, якщо довірити міліції захищати життя і спокій громадян, то й спи- тається з неї. Поки що міліцейські зведення мало втішають. Зростає кількість тяжких злочинів, серед білого дня грабують, небез- печнішими стають злочини у сфері економіки. Люди злякано чекають лібералізації цін, а в цей час із баз розтягують усе, що можна. Інакше як пояснити що ніяких кінців не знайти, наприк- лад, із цукерками кіровоградської кондитерської фабрики?

Ви резонно зауважите — який зв'язок між Днем ук- раїнської міліції і кіровоградськими цукерками? Ніякого. Хоча, якщо подумати...

Сьогодні редакція вітає кіровоградську міліцію з... вчо- рашнім Днем. Віримо, що за- втрашний день буде значнішим і для вас, і для нас.

В.Л.

АНОНС ВІД ЙОГО ПОГЛЯДУ СИВІЛО ВОЛОССЯ...

Микола Костянтин- ович Реріх — людина надзвичайно цікавої біографії. Феноменаль- них знань, рідкісного таланту. Відомий у всьому світі як видат- ний художник, філософ, вчений, мандрівник, письмен- ник.

Знайомство і друж- ба пов'язували його з видатними людьми сво- го часу: І. Рєпніним, О. Куїнджі, В. Серовим, І. Стасовим, О. Блоком, І.

Страйінським, К. Станіславським, М. Горьким, Р. Тагором, Д. Неру, І. Ганді, з багать- ма видатними вченими. Задовгі роки свого жит- тя Реріх створив більше 7000 картин. Вони розійшлися по всьому світу.

Життя Реріха настільки незвичайне і багатогранне, що на- воколо його імені скла- дили неймовірні леген- ди. Тривчі в пресі повідомлялись про його

загибель, йому припи- сувалось завоювання цілих країн; роз- повідали, що нібито від його погляду сивіло во- лосся.

Якщо ви любите живопис Реріха, якщо ви хочете пізнати життя і величезну спадщину цієї людини, чекаємо нас у залі мистецтв об- ласної юнацької бібліотеки І.О. Бойчен- ка.

Н. СОБОЛЄВА.

Кіноафіша

КАЧИНЕ ПІР'Я КРАСУНІ

У дуєті невідомих на Україні шедеврів світового кіно слідом за похмурим "Нічним портьє" прийшла осяйна "Денна красуня" французького режисера Луїса Бунюеля. Вона ставить пе- ред вибором: розцінювати все, що відбувається, як плоди уяви ге- роїні чи як її здійснені наміри. Приставши на той чи інший варіант сприйняття фільму, глядач у жо- дному разі не почуватиметься ошу- каним. Бо в цьому творі цікаво не те, сталося таке насправді чи ні, а сама центральна фігура, довкола якої обплітається сюжет.

Які дивовижні бувають жінки! Що таке взагалі рідкісна жінка? Красива, розумна? Героїня Буню- еля безумовно вродлива. Катрін Денюв! Платинові хвилі волосся, стримана й від того ще чарівніша міміка, легкі, мов порух вітру, же- сти. Навіть якщо за сценарієм цій актрисі випадала роль простачки чи скандалістки, вона вміла наділити свою героїню відблиском закадрового, може, навіть режисеру невідомого інтелекту. Що це? Елегантність, прекрасні манери? Сукупність цих якостей притаманна хочі мен- шості жінок, але все ж це не зовсім реліктова, аби дивитися на таку особу як на дивом уцілілу доісторичну істоту. Бунюелівська Северина все це має, але її екран- на поведінка по ідеї мала б викли- кати обурення і осуд. Уявіть: мо- лода дама з річним стажем по- дружнього життя любить свого доброго й турботливого чоловіка, шанує його як людину, може по- кластися на нього як друга, відчуває себе поряд із ним захи- щеною від усяких житейських не- згод, але... не відчуває потягу до інтимної близькості з ним. Ніяка стороння закоханість їй не зава- жає. Просто десь перемкнуло, скоріше всього з якихось фізіологічних причин. Можливо, початок сімейного життя припав

на емоційну паузу організму, яка буває в усіх. Досвідчені люди спокійно її перечікують, не вдаю- чись до жодних "рятівних дій".

Але юна Северина не- досвідчена, її страшенно непо- коїть такий стан, їй шкода чо- ловіка, котрого боїться відвернути своєю холодністю. І щоб не образити його остаточно, вирішує щось із собою зробити. Поставити себе в рамки, коли не буде вибору, коли не відбудеться (як у вихованого чоловіка) втому- чи головним болем. Вона йде в будинок побачень і лягає з ким попало. Чия черга надійшла, з ким велить хазяйка.

"З ким попало" — це дуже слабо сказано. До послуг про- дажних жінок не одні психи вда- ються, нормальне чоловіцтво теж не безгрішне, еге ж? Та в Бунюеля партнерами нещасної героїні ста- ють виключно сексуальні збо- ченці й параноїки. Виняток — най- перший дядечко, просто грубий розтелепа — тим страшніші по- дальші типи. І ось тут, мені здається, й розкривається секрет винятковості жінки, котра незас- лужено обманує чоловіка навіть не заради грошей /це ще можна було б якось виправдати/ і вла- стить у таке багно. Бруд /хоч їй і сниться, як розгніваний чоловік, довідавшись про зраду, жбурляє їй грязюку прямо в лице/ до неї зовсім не пристає! Збігає, як з пір'я качки, тільки очищаючи його. Ні рухом, ні натяком Северина не виявила неповаги ні до своїх вуль- гарних компаньйонів, ні до тим- часових партнерів. Ні тіні презир- ства чи зневаги, хоча — глядач свідок — дехто з них ще й як вар- тий того й іншого. Ні словом, ні жестом Северина не підкреслила своєї поблажливості навіть у став- ленні до брутального наркомана, що в зовсім юному віці вже й зуби встиг викурити травичкою. У Се-

верини це не зовнішній глянець, не ознака цивілізованості й куль- тури — це глибинна, дана від при- роди шана до іншої істоти, якою б вона не була. Чи багато з нас наділені цією властивістю? Можна й не починати рахувати. Денна красуня подає нам урок етики. І кінець цієї історії знаходиться теж у етичному руслі.

Красуня, що "працює" тільки вдень /а вночі тим часом стає помітно прихильнішою до чо- ловіка/ виходить із цієї гри саме тоді, коли відчула, що її гідність, повага до себе похитнулися. Хит- рючий лис, спільний знайомий їхнього сімейства, котрий і навів трохи нудьгуючу без побутових турбот і дітей, трохи розбалувану увагою чоловіка жінку на слизке місце, відмовляється від її постільних послуг. А хазяйка "са- лону" ухилиється від її прощаль- ного доброзичливого поцілунку. Северина дуже тонко вловила ту, грань, за якою могла себе втрати- ти.

Знову дивина — ця історія зробила її кращою! У неї зникає потреба в таємному житті, а зазна- на зневага цих двох людей уже є карою і позбавляє її нескінченних кошмарів про розправу над нею. Мені здається, що коли б фільм мав продовження, Северина зго- дом розповіла б чоловікові про все, і він би її зрозумів. Історія гріха й спокути показана настільки нетрадиційно, що, крім захоплення прекрасним жіночим образом, і ще й утвердилася після фільму в своїй попередній думці: будинки побачень варто ле- галізувати. Медичну й правову доцільність цього варто обстою- вати не в статті про кіно, але ж подивіться це кіно: людина, прой- шовши по руках, знайшла внутрішню гармонію і налагодила своє життя! Теж варіант...

Н.ДАНИЛЕНКО.

РАМПА

ПРИЗНАЧЕННЯ НА РОЛЬ

О цій порі в театрі тиша. Напівпорожня сцена з деякими залишками вчорашньої ви- стави свідчить, що робітники сцени відпочивають, але скоро вже почнуть вст- ановлювати декорації вечірньої вистави. Ре- петицій на сцені поки що теж немає. Це не означає, що життя в театрі завмерло. При- слухайтесь і почуєте, як, долаючи тишу, десь із глибини старого приміщення доно- ситься тужна мелодія. Це в музичній кімнаті хтось з артистів оркестру настроює скрипку на голос печалі.

У репетиційній кімнаті стрімкий і зосе- реджений Валерій Дейнекін репетирує п'єсу М.Куліша "Так загинув Гусак". Хочу заспокоїти друзів театру "Резонанс". Поки що його художній керівник суміщає роботу з кропивничанами і студентами. Як буде далі, побачимо. Не хотілось, щоб "Резо- нанс" спіткала доля театру музичної ко- медії будинку культури імені Калініна. Але Дейнекін потрібен і театру імені Кропив- ницького. Репетиції "Гуски" тільки почали- ся. Це так званий "застільний період". Він триває і в іншій артистичній групі, яку очо- лює художній керівник театру заслужений діяч мистецтв України М.Барський.

Але перш ніж скористатися дозволом Михайла Ілліча і завітати на його репетицію, прошу вас пригадати весняне поживлення в нашому місті, коли театр вперше за багато років відчув присмак аншлагу. Маю на увазі прем'єрні вистави "Веселої вдови" Франца Легара. Місто скупило за оперетою і взагалі стомилося від нудьги порожніх прилавків. Можна не соромлячись сказати, що театр

пішов за глядачем (переконувати, що він повинен вести за собою глядача, — це я залишу поки що моїй колезі С.Орел). Ось чому в його планах з'явився "Сільва" Імре Кальмана. Застільні репетиції вистави зараз і проходять у кабінеті художнього керівника кропивничан. Висловлюючись популярно, у цей застільний період актори аналізують поведінку своїх героїв: хто куди пішов... Звичайно, коли застільний період закінчиться, актори вийдуть на сцену, зле- тить над оркестровою ямою диригентська паличка О.Вепринського, залунають зна- мениті мелодії, це буде набагато цікавіше. Але повірте, в театрі немає нецікавих мо- ментів. Примостившись на стільці в глибині кімнати, я уважно слідкую за логікою режі- серського мислення, перевіряю себе. Ад- же "Сільва" — п'єса про прекрасні людські почуття, про ніжність і гордість чарівної жінки. "Сільва Вареску ніколи не виде- заміж за людину, яку вона не кохає". Після репетиції ми розмовляємо з учасниками майбутньої вистави, але реальне життя з його проблемами і турботами так чи інакше втручається в хід цих розмов. Проблеми Ніни Савельєвої, мабуть, не зрозуміла б Сільва Вареску, примхлива королева чар- дашу. Та досить про це. Бо всі наші нинішні розмови стають шаблоном, сценічним штампом, якщо трактувати з позицій безкінечного соцреалізму думку Шекспіра: життя — це театр. До речі, саме від неї відштовхується Барський, гортаючи лібрето "Сільви". Але звичайно перед Ми- хайлом Іллічем стояли зовсім інші пробле-

ми. Заслужений артист України О.Косячен- ко висловив це так: "Я вважаю, що політика нашого театру правильна. "Сільва" не зай- ва для нашого кіровоградського життя."

КОР.: Чому? Як ви гадаєте, що насампе- ред привабить глядача? Чим схвилює?

Ніна САВЕЛЬЄВА: Любов завжди хви- лює. Це говорю вам я — Сільва Вареску, Королева чардашу.

Анатолій КОСЯЧЕНКО: І я — князь Во- ляжук. (Зітхає). Справжня любов далеко Володимир КАРПЕНЧУК: (Едвін): Коли думаєш, у що одягнути своє дитя... Знаєте, нам дуже важко грати деякі моменти.

КОР.: Я нас розумію. І все-таки...

Микола САВЕЛЬЄВ: І все-таки давайте говорити про театр. Варто згадати про те, що в нашому театрі сьогодні три Едвіна. Навряд чи знайдеться на Україні інший та- кий театр. Проблеми завжди будуть. Одні прийдуть, інші подолаються. Що там! Ми живемо, працюємо, завойовуємо свого гля- дача...

Коли я читала розподіл ролей у "Сільві", в мене різні думки виникали. Радувало, як і Миколу Савельєва, що у виставі буде кому заспівати і Сільву (вже згадувана Ніна Са- вельєва і в чергу з нею Галина Сергєєва, відома кіровоградцям "мадам Главарі") і Едвіна (крім М.Савельєва і нового для Кіровограда соліста В.Карпенчука, вихо- ванця Ленінградської консерваторії, гля- дачі, між іншим, побачать тут і А.Лозовсь- кого, що скорив глядачів своїм графом Да- нилою). На роль Боні Каніслау, веселого, дотепного, вірного друга (опереткове ам- плуа — простак) призначено Олександра

Майстренка, якому сьогодні аплодують у "Тітці Чарлея" (загадкову "тьотю із Бра- зилії" він і грає), "Сватання на Гончарівці". Я дуже люблю цього актора, але призначен- ня на роль, скажу чесно мене трохи збенте- жило. Що з цього приводу думає сам актор?

КОР.: Сашо, як ти гадаєш, Боні — твій герой? Я навіть Михайлу Іллічу висловлюва- ла свої сумніви...

БАРСЬКИЙ: І скажіть, що я вам сказав?

КОР.: Ну ви сказали, що це буде найкра- щий у світі Боні, тобто в театрах колишнього Союзу!

МАЙСТРЕНКО: Я б не відмовився бути трохи молодшим для цієї ролі. Але думаю, що зіграю. Мені це цікаво. Зроблю так, щоб було цікаво і тобі. І глядачам (посміхався і змінює інтонацію) це говорю я — Боні Каніслау.

Наостанок я прошу постановника ска- зати кілька слів читачам, підсумувати нашу розмову, з якої до статті, на жаль, увійшли тільки фрагменти. Наприклад, чого прагне творчий колектив "Сільви".

БАРСЬКИЙ: Психологічної правди, настільки це можливо в опереті. Я пригаду- вав знамениті слова Шекспіра: життя — це театр. Так ось, ми хочемо показати внутрішній конфлікт між справжнім і фаль- шивим театром. Застільний період майже завершено. На мій погляд, він проходив нормально. Артисти небадьово ставилися до роботи. І я задоволений. Дасть Бог, до- живемо і до прем'єри.

РЕПЕТИЦІЮ ВІДВІДАЛА
В.ЛЕВОЧКО.

“НАДІЯ” ВІДБУЛАСЬ. ЩО ЗА НЕЮ?

Мільйон для молоді

У минулому номері ми розповіли про міжнародну молодіжну конференцію, яка вилася у теоретичні роздуми. сьогодні пропонуємо міркування її учасникам голови комітету в справах молоді Кіровоградського обласного комітету молодіжної організації Єврейської.

— Від конференції ми чекали більшого, ніж словесних пропозицій, які не раз чули: про потрібність матеріальної і фінансової баз, правову підтримку і виконавчі структури. В області ми зупинилися на підтримці молодіжного підприємства, зокрема МЖК.

Хочемо на Кіровоградщині створити гурт “МЖК-клан” в який би об’єдналися всі існуючі МЖК. Десь через місяць-два проведемо установчу конференцію, на яку запро-

симо всіх зацікавлених представників установ, організацій, нині аналізуємо минулу діяльність молодіжних житлових комплексів. Зробимо економічний аналіз і на майбутнє. Тут варто, щоб була різнобічна зацікавленість. На такі умови, які чотири роки міськвиконком диктував підприємствам-пайовикам, вони навряд чи підуть. Міськвиконком же в свою чергу теж без вигоди /отримуючи гроші, не отримував

квартир/ не піде на співробітництво.

Робитимемо щось на зразок Прибалтійських держав: певна кількість квартир залишатиметься в розпорядженні тих, хто найбільш сприятиме будівництву. В нас є досвід роботи МЖК “Надія”. На жаль, їхні плани, надії повною мірою не здійснилися. Вчитимемося і на цих помилках.

Зараз все впирається у кошти. Для початкового ста-

новлення нам потрібні приблизно 1 млн. 200 тис. крб. При дефіциті обласного бюджету нема гарантії на виділення такої суми.

Я не знаю, чим можна зацікавити підприємства, установи, хоч це й потрібно робити, я знаю інше — повинне змінитися ставлення до молоді. Якщо нема можливостей спільно з нами працювати у тих організаціях, виробничих об’єднань, до яких звернемося, так і скажемо молоді.

Крім оновлення МЖК створимо клуб підтримки молодих підприємців. Визначимо на рівні області їхній статус, а це дасть можливість виділяти даним підприємствам стартовий капітал, пільгові кредити.

Є в нас ще одна задумка — створити соціальну молодіжну службу. Тут — біржа праці, центр соціологічних досліджень, правовий захист молоді, телефон довіри, центр пере-

кваліфікації молодих виробничиків.

Основні напрями в нашій молодіжній політиці бачу в усіх сферах діяльності суспільства. Ми розуміємо, що держава чи наш виконком конкретніше, не зможе взяти на себе вирішення всіх наших проблем. Це нереально. Але він повинен гарантувати соціальний мінімум законодавчими документами на рівні обласної Ради. Ті ж кредити, позики, допомога МЖК. Хоча б це.

Не кожен падає,

хто ковзаєтсья...

Якщо говорити про економіку серйозно, то, підсумовуючи цюгорічний розпад, висловлю думку — в наступному нас чекатиме ще більший її занепад. І бити себе в груди, як це роблять керівники усіх рангів, говорючи, що вони оптимісти і вірять у краще — сьогодні це виглядає смішним.

Рік, який завершується, нічого, чи майже нічого економічно кращого, як жителям обласного центру, так і області, не приніс. Оперувати цифрами, рівенько вибудовуючи їх у таблиці, мовляв, як все зростає, вже давно перестали. Натомість до нас прийшла нова економіка — щоденних хвилювань, зневіри, боязні й байдужості.

Скільки б не робила “Червона зірка” пральних машинок, окрім основного продукту, аж ніяк цим не прикриєш всіх бід цього місцевого промислового гіганта. Хто там був, бачив, як деталі ржавіють під відкритим небом, як гуляють протяги цехами. Дивуєшся, дивлячись на все це, як можна дати раду виробництву. Адже об’єднання нагадує загнаного коня, який ось-ось впаде. Як йому встати на ноги, коли економічно воно зв’язане, певно, з усіма республіками колишнього Союзу? Не дадуть деталей — сотні тисячі робітників залишаються без роботи.

Боятися тут всього, особливо безробіття. З житлом проблема ще гостріша — навіть коли наскребуться гроші на будинок, хто ж його візьметься будувати? Усі ж знають, що нічого нема. Хоча це не зовсім так. І ось чому.

Ми нарікаємо на відсутність товарів. Але чому? не хочемо зрозуміти прописної істини: товари то є. Що, заводи зупинилися? Чи на роботу там ніхто не ходить? Ні, все залишилося на попередніх рівнях, мінус, звичайно, ту кількість, яка зменшилася через міжнародні конфлікти, страйки і т.п. Тоді цілком природно виникає запитання: де ж усе це дівається?

Відповідь однозначна: безліч того, чого ми не бачимо в магазинах, забирає бартер.

Бартер — річ взагалі потрібна. Особливо для суспільства, яке знаходиться на стадії переходу до феодалізму. Згадаймо історію, хто з обміну продукції наживався? Верхівка, яка домовлялася про обмін. Ну а ті, хто виготовляв, теж отримували свою частину. Як і сьогодні. Повірте, тим, хто виготовляє якийсь дефіцитний товар (а сьогодні дефіцит усе) набагато легше ніж тим, хто не має ніякого відношення ні до процесу виготовлення, ні до процесу збуту.

Є в нас ще одна дуже заспокоїлива річ в економіці — держзамовлення. їх виконувати зобов’язані всі. В першу чергу. Лише те, що понад план — на свій розсуд у найкращому випадку можна кудись діти. Вірніше, так повинно бути, адже, як ми всі знаємо, в усіх справах можна знайти вихід. Його і знаходять.

Приміром, місту потрібні труби. Що їх майже неможливо придбати, кіровоградці пересвідчуються мало не щодня: то там, то в іншому місті вода тече ріками. Влітку в Кіровограді біля “УТО” так заливало, а крім того так смерділо, що хоч не ходи туди. Майже кожен перехожий кляв відповідні служби, особливо їх керівників. Керівники ж ті, повірте, за своє крісло не тримаються: голими руками справи не зарадиш. Плюс до всіх бід ще одна підкралася — політика жити сьогоднішнім днем — не думати про майбутнє. Збудували щось, стоїть слава Богу, здали швидко. Через десять років, коли завалиться — шукай винуватих: а їх ого вже скільки є!

Дивує дещо інше: начебто кожна сім’я має телевізор, слухаємо радіо, читаємо газети, де скрізь про одне і багато — про неподобства. Коли ж тролейбуси нерегулярно виїждять на маршрути, а ми мерзнемо — ласмо управління, водіїв. Полаємо, а результату ж ніякого — наш тролейбусний парк, за словами тих, хто там працює, потребує оновлення.

Знаємо про це й ми, адже ж у тих тролейбусах товчемося, гойдаємося, підкидаємося. Розраховувати на нове надходження — це те саме, що завтра в гастрономах буде без черги десять видів ковбаси. На жаль, тролейбусники не виготовляють ні телевізорів, ні пральних машин. Міняти їм нічого. Самі вони з простягнутою рукою випрошують копійки, аби їздили тролейбуси. Тож коли в один прекрасний день на маршрут вийдуть два тролейбуси і навіть зверху повсідаються люди — не дивуйтеся, до цього ми йдемо.

Днями зателефонувала до редакції жінка і як обухом по голові вдарила проханням: “шукай колеса до автобуса: бажано 3, мінімум — два”. Виявляється, їде група комерсантів, чи як там їх, у Польщу. Турбюро завжди розплачувалося за автобуси, як і годиться, карбованцями. Тепер автобусники на коні. Знають, що заради польського бізнесу ляди ті автобуси й на руках понесуть, от і покращують свій парк новими деталями таким чином, не відмовляючись, звичайно, від грошей.

Взагалі кожен, кого щось просять, сьогодні аж занадто носе дере. Знову ж такі про автобуси. Позаминулої суботи з АС-2 відмінили вечірній рейс до Калінівки (Кіровоградський район). Колгоспники, які поспішали на вечірнє доїння корів: майже на колінах вмовляли диспетчера посприяти, яка себе назвати відмовилася. Пішли люди до міліціонера шукати правди. Той теж привітністю не відізнявся. Вмовили. Але довелося принижуватися так, що соромно й згадувати.

Раніше в нас жило гасло “економіка повинна бути економічною”. Його згадав водій автобуса, який курсує 274 маршрутом (62-88 КДН). У вівторок, 10 грудня, він спокійно проїхав увечері зупинку біля 101-го мікрорайону. Чоловік з десяти, добряче намерзнувшись на вітрі й морозі, довго ще лаявся, висловлюючи незадоволення. Коли ж я попуткою догнав “ікарус”, водій відповів на це: “не вмерли ж...”

Не так давно довелося мені побувати на птахофабриці “Сагайдацька”, що в Устинівському районі. Зайшли в кабінет до директора, а він — як чорна хмара. Розговорилися. Виявляється, працюють його посланці в Росії, ліс заробили, заготовили. Повантажити не можуть: залізниця не дає вагонів. Мовляв, ви — Україна, проголосили суверенітет, незалежними стали, от ними й будьте. Своє дерево так там і лежить, а тут — хоч лікті кусай: ніхто, навіть всевишній, не допоможе.

В тому ж таки районі в радгоспі “Устинівський” директор теж мучиться: що б для господарства щось придбати — тільки через обмін. Попробуй-но зараз купити чи труби, чи щось обладнання — бар’єр нездоланий. Господарству потрібні труби під газ як повітря. Найгірше що й перспектива туманна на політиків, які все вирішують, надії мало.

Політика сьогодні, як і раніше, тільки вже по-іншому, вирішує все. Остаточно в цьому переконалися всі після всеукраїнського референдуму. Україну, хай не так, і не такими методами, що свого часу Литву, але блокують. Ми чуємо, що Росія недопоставляє по держзамовленнях нафтопродукти, газ, не говорячи вже про інше. Ми ж у свою чергу лише друкували, яка багата наша держава, скільки й чого вона виготовляє.

Зрозуміти я то можу все, крім одного: чому ми такі нерозторопні? Чому нам диктують умови, ставлять вимоги, а ми не можемо навіть домовитися за принципом ви-

дасте нам, а ми — вам. Хвалитися, що Україна найстабільніше виконує всі домовленості, а самій не мати нічого відмовлених з іншими, вважаю, є не що інше, як самообман.

Я не схильний думати, що Єльцин хоче надурити Україну, але його вчинки, зокрема висловлювання, спонукають до невтішних висновків. Певно, відомо йому й про заборгованість російських постачальників, про інші, не менш болючі для нашої економіки вчинки його однодумців. Тут би й влада Президента згодилася б. Ні, він своє слово не каже. Навіщо й казати, коли український уряд теж промовчує, ковтаючи гіркі пілюлі недобррозумчливості.

Як заклик до надання продуктивної допомоги Москві пролунали плачевні розповіді керівників цього міста стосовно катастрофічної нестачі продуктів. Свого часу в Москві збудували величезний гастроном “Кіровоградський”. В 1987 році програма “Час” показала порожні полиці, звичайно, дорікнула, що ми не постачаємо в магазин помідорів, консервації і т.д. Через тиждень становище в гастрономі поліпшилось...

Нині спостерігаємо також подібне. Коли самим нема що їсти, будемо ділитися. Ні, я не проти, щоб поділити шматок хліба з москвичем, але ж і він хай дечим допоможе: а як до цього “допомагав”, ми добре знаємо.

Багато хто з промисловців висловлює слушне міркування про звуження Українкою економічних стосунків з республіками колишнього Союзу. Звичайно, там, де це можливо. Для прикладу скажу — варто завозити колеса до львівських автобусів не з Росії, а з Дніпропетровська. Імперська влада для себе мудро робила, зв’язуючи міжреспубліканським постачанням політичні думки народів. Розв’язати собі руки можна саме орієнтацією на економічну самостійність. Чи зробимо так — ніхто не знає.

Економічний прогрес, якщо він десь і є в області, мало нас тішить. Реальних здобутків не бачимо. Саме тому не дуже на цю тему ми “розганялися” в “МК”. Щось цікавеньке траплялося писати. Так плануємо робити й у наступному році.

Ну а про економіку ми висловились за головком “Не кожен падає, хто ковзається”.

Дай, Боже, не впасти.

Ю.ДЖЕРЕЛЬНИЙ.

ПІДЛІТКОВИЙ СУІЦИД: в чому причина?

— Я вважаю, що писати про таке не можна. Не треба. Це непедагогічно, — сказала мені учителька з великим стажем. — Ви пробуджуєте у дітей нездорову цікавість... Навіщо це сьогодні, коли й так багато проблем? Навіщо знову повертатись до цієї історії?.. Не треба. — І поставила рішучу крапку у нашій розмові.

Я шаную думку моєї співрозмовниці і вірю, що вона була широю у своїх почуттях. Але все ж спробую не поглитись, хоча мій життєвий досвід набагато менший, ніж її. Вважаю, що треба про таке писати. І не просто писати, а кричати. Аби догукатись, достукатись до сліпоглухонімих дорослих, зайнятих вирішенням особистих проблем, серед яких власні діти стоять далеко не на першому місці. Дочекались квартири, обставили її,

лістати суперлефіцитні речі — це для одних. Жити як живеться, робити, що хочеться, нічим себе не обтяжувати — це для інших.

А діти? Десь там, плутаються під ногами. О, ні, вже як вирости. І коли встигли? Наче й не наші. Що не спитаєш — все якісь відмовочки. Менші були — рот не закривався, а тепер або мовчить, або пошвидше на вулицю.

Вам не страшно за ваших дітей? Ви переконані, що вони вас люблять? Не за дорогі речі чи гроші на кишенькові витрати, а просто за те, що ви — батьки. Ви пробували коли-небудь поговорити з ними відверто, по ширості, аби розібратись у найменших непорозуміннях?

Не відкладайте розмову, не змушуйте дітей самих шукати вихід із складних ситуацій...

Я не знала Сергія* при житті. І, мабуть, ніколи б і не дізналась про його існування, хоч і жили ми за масштабами Всесвіту майже поряд /я — у Кіровограді, він — за кільканадцять кілометрів від Бобринця/, якби не надзвичайна подія, когортасталась у Н. 22 травня ц.р. Хтось святкував у цей день іменини /ми в редакції теж вітали свою колегу/, хтось тупцював біля дверей пологового будинку. Життя... Сергієві, мабуть, теж хотілось радість, хоч маленьку, бо прожити без них людині, а тим більше дитині дуже важко. Не знаю, чи були вони в нього. І не дізнаюсь ніколи: 22 травня 13-річний хлопчик зайшов у бабусину повітку, прив'язав до забитого у стелю гака мотузку і накинув петлю на шию...

Одним школярем стало менше у місцевій школі, однією людиною — на Землі. Що хотів сказати цим Сергій, проти чого протестував, можна тільки догадуватись. І, мабуть, не тільки мені, сторонній людині, це зрозуміло, а й тим, хто стільки років жив поряд з сім'єю хлопчика, бачив, що в ній робиться. Бачив, але мовчав — не звертав уваги, звук, вирішував свої проблеми... Ну подумаєш, неблагополучна сім'я — хіба одна така? І що з того, що регулярні з'ясування стосунків матері і вітчима закінчувались його кулаками і її синцями. Причому часто в присутності дітей. Страх, жаль, ненависть, розпач — ось, що лишалося у їхніх душах після чергової сімейної "дискусії". Материні крики і п'яні вітчимові лайки вривались у дитячий сон, примушували холонути від жаху і благати долю, аби коли-небудь це скінчилось.

— Дурний пацан, — поспівчували в бобринецькій міліції, — навіщо було голову в петлю сунути? Хоча, — роздумлива пауза — в такій сім'ї жити?.. Не всякий дорослий витримає, а дитині ж як...

Бобринецька прокуратура провела свою перевірку, підстав для порушення кримінальної справи не знайшла і матеріали передала в архів. Одним словом, прямого винуватця, який би підштовхнув хлопця до петлі, нема. Це фактично. А морально? І буде, нарешті, відповідати хто-небудь в нашому суспільстві за свою бездіяльність, яка, на жаль, призводить іноді до досить трагічних подій. Це я до того, що Сергій жив не в пустелі Гобі, де на довгі кілометри —

лише піски, а в досить людному селі, де знали і бачили, як ведеться хлопчик і ще двом меншим. Знали і в школі, і сільській Раді, та й дільничний міліціонер не міг не знати про сімейні "батьки". Наче й влади у нас нема ніякої і нікому або приструнити горе-батьків, або просто забрати у них дітей, аби ті не бачили жаклих мордобойів і не вчилися з малолітства непотрібному.

Майже в усіх поясненнях, зібраних слідчим прокуратури М.Л.Сидоренком згадується про те, що хлопчик скаржився на біль у серці і був дуже нервовим. Думаю, зрозуміло, чому доводилось нервувати. А от щодо серця, то, мабуть, треба було лікувати. Тільки коли, якщо мама сама періодично лягала в лікарню зализувати рани — після чергової сімейної сутички. До речі, коли й трапилась ця трагедія, вона якраз була там. Діти — Сергійко і двоє менших — перейшли на цей час жити до бабусі. Того злощасного вечора хлопчик /за її поясненням/ сказав, що піде спати додому, до своєї хати. І пішов...

Не було в Сергія дому, були просто стіни і дах над головою, де можна було пе-

респати чи сховатись від негоди. А справжньої домівки, в якій панували б любов, злагода, взаєморозуміння і взаємоповага... Якби вона була, чи пішов би підліток на такий страшний крок?

Я довго думала перед тим як написати цей матеріал. Кілька разів навіть бралась за ручку, але — відклала. Як, якими словами описати те, що сталося, які ще слова треба знайти для всіх нас — старших, молодих, малих, аби цього не сталося більше ніколи.

— Ви, журналісти, буваєте іноді дуже жорстокими, — у палкій суперечці кинув мені якось чоловік подруги. — На чимесь соромі чи чужій біді ви просто заробляєте собі гроші. І не більше. А що буде далі, кому від цього стане краще чи гірше, вас уже не цікавить...

Я не випадково згадала ці слова. Торкнувшись такої делікатно-болючої теми, найменше хотіла б почути звинувачень у вишукуванні "смажених" фактів. Якби це був один-єдиний випадок, то, може, й справді не варто було б про це говорити. Але статистика свідчить про інше, і причинами дитячих самогубств стають, у більшості випадків,

непорозуміння в сім'ї. Іноді вони здаються аж занадто дріб'язковими, для дорослих навіть смішними. Підліток же — з його нестійкою психікою, не завжди адекватним розумінням ситуації — реагує на них надзвичайно гостро і болюче. Коли ж такі непорозуміння нагромаджуються і жодна з сторін /ініціатива, звичайно, повинна належати дорослим/ не робить кроку для їх цивілізованого вирішення, тоді може бути біда.

У грудні минулого року пішла із життя молода дівчина. Звістка про це приголомшила буквально всіх, хто знав її — настільки страшною і несподіваною вона була. Люду в класі любили за доброту, скромність, спокійний і врівноважений характер. Була вона замкнутою, небагатослівною і тільки шкільні подрузі Лесі розповідала інколи про свої образи.

Леся: "Ми з Людою дружили зовсім недовго. Яюсь так вийшло на початку навчального року, що сіли разом. Мені Люда дуже подобалась за те, що спокійною була і доброю. Стільки часу проїшло, а до цих пір не віриться — була..."

Чула від Люди, що вдома їй дуже важко — якісь конфлікти з батьками. Вона особливо не розповідала, а я не допитувалась: вважала — якщо схоче, сама скаже. Правда, кілька разів намагалась поговорити з нею відверто, переконувала, що не можна все погане брати до серця, замикатись у собі. Знаю, що Люда любила батька, і він її любив. А от з матір'ю... Шось у них там не виходило і Люда якось сказала, що мати її не любить. Мене це дуже вразило, бо як же можна не любити власну дитину?..

Думала, що не так, під гарячу руку мовлено, але згодом переконалась, що ні... Дуже часто Люда приходила в школу сама не своя, на всі розпитування відмовчувалась: "Так, вдома..."

Може тому, що в сім'ї не знайшла розуміння і затишок, вона дуже любила різних тварин, жаліла їх. Я їй порадила вступати після 9 класу до зоотехнікуму і пообіцяла підтягнути в навчанні...

... Мене якраз перед тим довго в школі не було — хворіла. Може цього й не сталося би, якби була, може б Люда виговорилась, якось би втряслось. А так, зійшлося усе до купи..."

За кілька тижнів до того, що сталося, Людмила дивилась телевизор і раптом сказала: "От би зараз повіситись і побачити, що б ви робили". Батько відповів їй, аби не говорила дурниць і не "надав цьому великого значення".

З дівчиного боку це була своєрідна пробна куля. Залякати, насторожити, підштовхнути батьків до вирішення наболілих суперечок — що хотіла вона цим сказати? Кого застерегти — себе чи їх?

— Я вам скажу так, — підсумовував нашу розмову слідчий бобринецької прокуратури М.Л.Сидоренко, — хоча в житті, звичайно, порізнюму буває, але вже якхтось намірився це зробити, то він і робить. От був у мене такий випадок. Чоловік один. Два рази в петлю ліз — зім'яв, так ніч за третім разом все одно повісився. Чи хворий був, чи хто його знає.

Тільки ж це дорослий. А от діти? Мені здається, що вони до кінця так і не розуміють, що роблять. У більшості випадків підлітки таким чином пробують шукати вихід із неприємної чи складної ситуації. Причому, як правило, не передбачаючи фіналу...

Я не думаю, що шістнадцятирічна дівчина абсолютно не розуміла, що вона

робить. Але настільки багато образ і непорозуміння тайла її душі, що здавалось би звичайна дрібниця стала роковою. Батьки зібрались до лікарні — провідати брата. На Людине прохання взяти з собою відповіли відмовою. Слизько, мовляв, та й з собакою не можна /Люда якраз вивела її прогуляти/. За батьковим спомином: "Коли ми не взяли її з собою, вона не плакала і не обурювалась", за маминим: "...вона психонула і дуже образилась на нас". Почувши про собаку, дівчина кинулась відводити її в квартиру, але коли повернулась, машина з батьками вже зникла...

Здавалось би дрібниця, ну не взяли з собою, чи варто робити трагедію. Але для Люди це стало останньою краплею...

До речі, її однокласники згадують, що напередодні дівчина дуже чекала Лесю, питала про неї, певно, хотіла щось розповісти /нікому іншому ні вдома, ні в школі Люда душі не відкривала, тільки з Лесею інколи ділилась/. Подруга, як на зло, на той час захворіла...

Ще раз наголошую, що описані вище події і факти — не для смакування, бо занадто гіркі і болючі вони для рідних і друзів. Для застереження інших, хто до цих пір не знайшов із власною дитиною спільної мови, поличивши її саму вирішувати не завжди посильні проблеми, або як у випадку із Сергієм, кинувши її напризволяще.

І, може, й справді не варто було б ворухити минуле, аби не результати анонімного анкетування, проведеного в кінці листопада в кількох бобринецьких школах. Процентів 80 опитаних старшокласників на питання: "Чи бували у вас в житті моменти, коли вам не хотілось жити? Це було ще несподіване хвилинне рішення чи ви задумувались над цим всерйоз?" відповіли ствердно. У більшості, на щастя, це було тільки хвилинне рішення, але кілька анкетованих "задумувались над цим всерйоз". Поштовхом до такого кроку підлітки, як правило, називають непорозуміння з батьками.

Детальний аналіз анкет спеціалістами ще попереду, але висновки батьки повинні робити уже сьогодні. Завтра, може бути пізно.

О.ПИЛИПЕНКО.
* Імена підлітків з етичних міркувань змінені — авт.

З БЛОКНОТА ЖУРНАЛІСТА

Як добре, що у цім важкім, а інколи і жахливім житті ще відчиняє для кіровоградців двері до світових подорожей БММТ "Супутник". Зовсім недавно в ті двері ввійшло тридцять молодих наших земляків. А вийшли вони — у Шрі-Ланці. Так як багато хто не знає, що це таке і де воно є, поясню: донедавна острів Цейлон, який знаходиться кілометрів за тридцять південніше від Індії, тепер має горду й самостійну назву Шрі-Ланка. Туди й направилися у ці холодні дні наші земляки відпочити, прихопивши, звичайно, з собою солідні сувеніри та купальні костюми для пляжу.

Перед тим, як потрапити під про-

Жили ми не в суперовому, а так собі в середньому готелі з назвою "Соняшник". З того, що більшість його рядових працівників неограново володіли завченими російськими фразами зрозуміли, що раніше туристичні групи з колишнього СРСР зупинялися саме там. В якому місці проживали, можете зрозуміти і позаздирити, глянувши на знімок, що надрукували. З одного боку — Індійський океан, з іншого — в густих пальмах ховаються невеличкі будинки, які на фотографії не видно, тому й думають усі, що далі за готелем — джунглі. Хоча це не так. За готелем вирувало своєрідне, незрозуміле з першого погляду нам, європейцям, життя.

Живуть там бідно. Хоча наш екскурсовод Анахді й говорив, що в них у країні високий рівень життя, який постійно зростає, з ним я не погоджувався. Ми по-своєму бідні. В нас теж безліч жебраків. Але, щоб на кожному кроці тебе зустрічали з простягнутою рукою і інтернаціональним вітанням "хеллоу!" випрошували гроші — таке бачив лише в Шрі-Ланці.

Мені разом з декількома земляками пощастило побувати в сім'ї бідняків. На березі океану, метрів за двісті від води, збудовано багато куренів. Збудовано аж надто слабенько, бо аж дивуєшся: як у штурм їх не порозкидає? Висота — десь метра півтора, тісні до неможливості, благо ті люди низькорослі. Мені здалося, що там поселилося якесь плем'я:

кий, і гори тут є, хоча в більшості — рівнини. Здебільшого в горах добувають корисні копалини, якими ця місцевість багата і які в першу чергу манили сюди колонізаторів. Перше місце країна тримає у видобуванні кристалевого графіту. Всі ми мріяли привезти з Шрі-Ланки по дорожньому камінчику. Знали ж, що тут їх — як у морі води. І це правда.

Буквально в торгових кварталах через кожних п'ять метрів торгують камінням, перстнями і ланцюжками, іншими прикрасами — і все — з каміння. Та ризикувати щось купити хороше не наважився ніхто. Якщо ж ти не ювелір, не розбираєшся в каміннях — будьте спокійні в одному: вас надурять.

На екскурсії побували ми й у музеї каменів. На експонатах показали, як їх добувають, побачили й те, чим наділив Бог цю землю. Справді, каміння там прекрасне. Як його добувають, ми теж спостерігали краєм ока, проїжджаючи кар'єри. Праця жахливо важка. Навіть дивуєшся, що такі процеси, які зв'язані з подібним величезним каменів, виконуються вручну. Сяйво сафірів, рубінів, топазів, аметистів таїть в собі пекельну вимученість. Правда, ціни на них значно дешевші ніж у Європі.

Клімат зумовлений близькими знаходженнями від екватора. Яка температура, неважко зрозуміти кожному, хто дізнається, що найхолодніший місяць тут грудень, середня температура якого плюс 21-29 °С. Частенько в осінній і зимовий періоди йдуть дощі. Місцеві жителі до них звикли, хочай не люблять під ними стояти. Для нас же вони були просто теплим душем: я зі своїми знайомими в перший же день зразу після поселення в готелі побігли під цим дощем в океан. Температура води якого саме тоді становила більше двадцяти п'яти градусів. Передати враження після такого купання, повірте, неможливо.

Бачили ми, як купаються і в ріках.

ГОСПОДАРСТВО Шрі-Ланки різноманітне, але, на мою думку, дріб'язкове. Будівництво ведеться погано.

Крім адміністративних споруд якихось іноземних фірм, або ж і своїх, але знову ж таки збудованих з участю іноземців, нічого й не видно. Крім столиці країни Коломбо ми побували в колишній столиці — в місті Канді. Але те, що бачив, про що розповідав гід і те, що читав з наших ще комунізованих довідників — зовсім протилежні речі.

По-перше, до колишніх колонізаторів, до тих, хто капітал вкладав у господарство острова ставлення жителів острова цілком нормальне, навіть вони не те що /в більшості/ не кажуть, що то були чи є поневолювачі, загарбники, а говорять як про якийсь взірць на цивілізацію.

Нічого доброго нема в одному — що країна більше всього споживає, ніж виробляє. Причина цьому — відсутність могутньої економіки, яку свого часу декількома століттями допомогли намагався підперти й колишній СРСР. Він побудував металургійний завод в передмісті Коломбо, загітував інші колишні країни соціалізму будувати текстильні, деревопереробні, цукрові підприємства, звичайно, сам не забуваючи про допомогу цим же країнам.

М'ясо ми хоч і їли, але тваринництво розвинуто недостатньо. Трав соковитих, а значить і кормів мало. Якщо є чотириногі тварини типу віслюків, їх використовують як тяглову силу. От рибу, яку вивольють в океані, країна експортує. Ловлять її різними методами. Для промисловості — великі кораблі згрібають сіті, для щоденного вжитку — беруть сплетені власноруч сіті й на столітніх плотах, випливають в океан.

Зранку наші туристи з німцями /вони теж відпочивали в той період/ спостерігали, як пліт, схожий на човен, тільки зроблений з колод, що стягнуті дерев'яним прутком, роз-

шнурівки. В порівнянні з ціною, яка значилася, аби лише взяли, просив половину.

Зимових речей, звісно, там майже нема. Щоб не викидати залишки виробництва /пх і т.п./, шийють хороші куртки, пальта. Ціна в порівнянні з тими ж країнами Заходу значно менша. Відносно непогане взуття, але — все літнє. Солідних пристойних речей, таких як костюми, кофти, нема. Шуби є. Я зайшов поцікавитися, яка ж ціна. Жіночка, котра знаходилася в тому приміщенні, пояснила, що то зовсім не магазин, а прокатний пункт. Летить тхось в Росію, Англію, Канаду — бере на прокат шубу, кожену.

Ринком у Коломбо слугують центральні вулиці. Брудні, гори сміття просто на тротуарах. Складається враження, що люд там не знайомий з таким подарунком цивілізації, як смітник.

Так от, про ринок. Якщо матимете нещастя потрапити на ту вулицю, де торгують всяким дріб'язком — поясочками, окулярами, дитячими іграшками, футболками, гаманцями — будьте певні, від почутого "улюлюкання" голова до кінця дня тріщатиме. Кожен продавець рекла-

гано вийшов і на знімку.

У Канді, який був останнім пристанищем царів у боротьбі з європейськими колонізаторами і який вони захопили останнім, є на що подивитися. Тут кращі ніж у Коломбо магазини дорожніх каменів, прекрасний музей мистецтв, штучне озеро, утворене в 1806 році. Ще тут цікаво спостерігати, як купаються слони, як до вікон автобусів з туристами підходять народні вмільці, здебільшого пребідний люд простягає свої кустарні вироби, випрошуючи рупії, долари, або й просто кусочок мила.

ВІДПОЧИНОК у Шрі-Ланці не порівняти з жодною країною. Принаймні, я так вважаю після поїздки на Угорщину, Фінляндію, ФРН, Югославію, Італію... Індійський океан, який ласкає тіло всім без винятку моїм землякам, порівняти не можу ні з чим. У горах, в Канді, ми не залишалися без приємностей. Крім згаданих екскурсій, дивилися на купання слонів, їздили на виступ аїсамбою народно-го танцю, бовталися в голубій воді басейну.

СТРІП СОНЦЯ, ПАТ'ЯМ І ВАНЧВЦІР

мені нестерпно пекучого сонця, ми дев'ять годин долали майже десяти тисячний відрізок шляху від Москви до Коломбо, столиці вже згаданої країни. Рейс, зрозуміло, міжнародний. Тож коли о першій ночі відірвалися від землі, зразу відчували себе більш г'яноцінними людьми. Наш "Аерофлот" саме на таких рейсах, а не на буденних внутрішніх, поїть пасажирів сухим

Шрі-Ланка до 1972 року була Цейлоном і з давніх-давен вважалася колоніальною країною. В радянських довідниках завжди зустрічається такий вислів "гнітили її португальські, голландські, англійські колонізатори". Солодку свободу острів-держави здобула у 1948 році а з 1978 вона стала називатися Демократичною Соціалістичною Республікою Шрі-Ланка.

Робили це з насолодою місцеві дітлахи, котрі до океану ще не дійшли через відстань. Ріки ж Шрі-

тинав хвилі океану, відділяючись від берега. На пліт, де самому тісно, жінка посадила з собою хлопчика, сина напевне, років восьми. Вчила веслувати. Щоб подолати метрові хвилі, зізнаюсь, потрібне неабияке вміння.

Ловлять рибу й з берега. Теж сіткою. Спеціально виготовлена так, що метрів на десять, коли набігає височенна хвиля, кидаєш її на неї, неначе хочеш спіймати краплі, що сичать білою піною. Пошастить на рибинку — той хто ловить, посміхнеться, покаже зівакам, типу мене, сфотографується з вами, а потім, набравшись сміливості, протягне руку й попросить долара.

Рибу, щось на зразок тюльки чи оселедців, забирають собі. Хто вловить креветки — здасть в приймальний пункт. Такий чи подібний продукт, що йде на експорт, ціниться

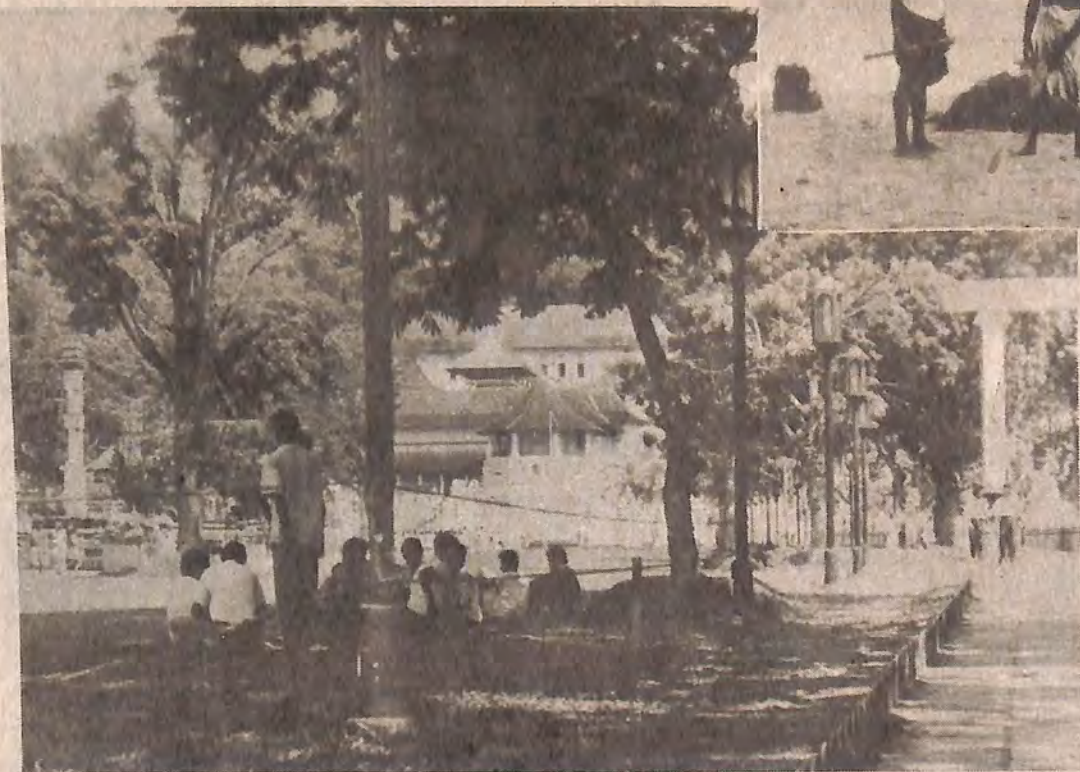
мус товар за принципом: перекричить — його ліпшии.

Коли ж бачать білу людину /вони ж не знають, що ми не так багаті на гроші, як інші білі/ — відвертаються

ПАЛЬМІ АННАСІЗ

мені нестерпно пекучого сонця, ми дев'ять годин долали майже десяти-тисячний відрізок шляху від Москви до Коломбо, столиці вже згаданої країни. Рейс, зрозуміло, міжнародний. Тож коли о першій ночі відірвалися від землі, зразу відчували себе більш квіноцінними людьми. Наш "Аерофлот" саме на таких рейсах, а не на буденних внутрішніх, потім пасажирів сухим

Шрі-Ланка до 1972 року була Цейлоном і з давніх-давен вважалася колоніальною країною. В радянських довідниках завжди зустрічається такий вислів "гнітили її португальські, голландські, англійські колонізатори". Солодку свободу острів-держава здобула у 1948 році, а з 1978 вона стала називатися Демократичною Соціалістичною Республікою Шрі-Ланка.

вином, кока-колою, фантою, годус смачними обідами, в комплекти яких входять теж багато "не наших" страв. Фактично можна вважати, що кировоградці побували ще в одній країні — дозаправка літака проводилася в Об'єднаних Арабських Еміратах. Годину блукали по аеропорту, знайомлячись з дорогими товарами магазинів, а потім через вікно з літака побачили піски, піски і ще раз піски.

Летіти, мушу вам сказати, зовсім не страшно, навіть над океаном, який нагадує небо в звичайну несонячну погоду. Хоча нелегко через далечину. Коли приземлилися і вдихнули важкого вологого й водночас теплого повітря, обличчя в усіх повеселішали. Побачивши маленьких, темношкірих, здебільшого худих-худих місцевих жителів, ми забули про втому. Цікавість брала верх. Тим паче, що пальми, інші тропічні рослини, тварини, які бігають в тих місцях, більшість з нас бачила вперше.

Робили це з насолодою місцеві дітлахи, котрі до океану ще не дійшли через відстань. Ріки ж у Шрі-Ланці брудні, невеличкі. Їх досить багато. Щоб їх "завантажити", на деяких споруджують гідроелектростанції, здебільшого невеликі. Використовуються вони й для вирощення рису. Ми як побачили, яка це трудомістка культура, аж не повірили, що біля нього так треба важко працювати. Рис же в країні є одним з продуктів харчування. Його, як і все інше, за рік збирають по декілька разів. Я запитав якось, скільки на рік родить картопля. Він відповів: стільки сіють, скільки й родить.

Є на острові так звана "волога зона", де буває вічнозелений тропічний ліс. Деякі з дерев сягають до сотні метрів. Особливо нас дивували пальми. На перший погляд всі вони схожі, але, коли придивився, побачив відмінність: тут ростуть кокосові, пальмірова, таліпотові пальми.

Кажуть, що в гірських районах /а ми й там були/ бігають дикі слони. Їх ми не бачили, проте на приручених дехто навіть покатався. Звичайно, за гроші. Полонання на них заборонено, та слонам не так легко і вільно житись: ці тварини використовуються в гірських районах, де не розженешся трактором, як тяглова сила.

Нам говорили, що в лісах бігають леопарди, ведмеді, рисі, що там — безліч мавп. У лісі я не ходив, віддаючи перевагу океану, хоча, коли ним проїжджали, вдихався у вікно. Дуже хотілося побачити мавпу на волі. Не побачив. Побачився на неї в іншому місці — в найбільшому на всю Азію зоопарку, який від наших відрізняється прекрасним плануванням /здумали розміщення звірів у тому місці, використовуючи природні умови, ті ж колонізатори/.

У ріках тут водяться крокодили, є дуже багато гадюк, особливо кобр. Ящірки буквально не давали спати нашим лякливим жінкам: повчипляються в готельних кімнатах на стелі — й що хоч роби. Комарі ще підліші за наших — коли литить, навіть не дзижчить, відчуж після того, як вкусить. Хотів, їдучи на відпочинок, зловити попугая, про яких начитався заздалегідь, що їх там стільки, як у нас горобців. Не вдалося з однієї причини — їх там, крім як у зоопарку, навіть не бачив. Певно добряче птахам набридло білі туристи, які полюбують не лише ананаси й банани, а й захоплюючи ловлі пернатих.

ПРИРОДА, як я вже згадував, жителів острова балує до неможливості. Острів взагалі невели-

тинав хвилі океану, віддаляючись від берега. На пліт, де самому тісно, жінка посадила з собою хлопчика, сина напевне, років восьми. Вчила веслувати. Щоб подолати метрові хвилі, зізнаюсь, потрібне неабияке вміння.

Ловлять рибу й з берега. Теж сіткою. Спеціально виготовлена так, що метрів на десять, коли набігає височенна хвиля, кидаєш її на неї, неначе хочеш спіймати краплі, що сичать білою піною. Пошастить на рибинку — той хто ловить, посміхнеться, покаже зів'якам, типу мені, сфотографується з вами, а потім, набравшись сміливості, протягне руку й попросить долара.

Рибу, щось на зразок тюльки чи оселедців, забирають собі. Хто вловить креветки — здасть в приймальний пункт. Такий чи подібний продукт, що йде на експорт, ціниться скрізь.

Цейлонці не забули ремесел своїх предків. Вам винесуть під готель зробленого з пальми слона, черепашки, інші дерев'яні забави. Коли заплатите чималі гроші, можете додому привезти пристойну картину талановитого бідняка, який в першу чергу турбується про харч, а не проте, як просунутись у знамениті художники.

Побувавши на чайовій фабриці, я дещо заспокоївся: побачив стареньке обладнання, бог зна коли зроблене. Не так сумно себе відчуваєш, приміром, ніж коли знаходишся в європейських країнах. В останніх — електронне устаткування, різні комп'ютери. У Шрі-Ланці, як у нас — просто, з дірами, деревом і т.п. Правда — значно чистіше. Лантухи, як і ми, тягають на плечах. Іншу роботу теж виконують не машини, а люди. Ознайомилися з процесом виробництва чаю, біля цієї мануфактури, хто хотів купити собі, знаючи, що дома його майже не придбаєш.

Зауважу, що чай там набагато смачніший за каву. Ароматний запах, п'єш — одне задоволення. Тонізуючі напої, так необхідні в спеку, гірші за європейські, але кращі за наш вітчизняний лимонад. Головне — вони є на кожному кроці як і королівські /жовті/ кокоси, вода яких придатна лише для вгамування спраги.

МАГАЗИНИ здебільшого приватні. Маленьких — на кожному кроці. Коли зайдеш туди, тебе хапують за все, де можна вхопити, пропонують різні речі, які там є, наглувато торгуються. Моя знайома купляла взуття. Продавець швиденько зняв її босоніжки, взув туфлі, зав'язав

мус товар за принципом: перекричить — його ліпший.

Коли ж бачать білу людину /вони ж не знають, що ми не так багаті на гроші, як інші білі/, не відчепляться, поки не купиш, або не втечеш від них. Дізнавшись, що ви "рашин", пропонують мінятися. Нагло зазирають у сумки, тицяють свої речі. На кожному кроці висять непогані сумки, валізки. Техніка оцінена майже в два рази більше, ніж у європейських країнах. Про кокоси, ананаси, банани, інші тропічні дарунки природи вже не кажу — їх стільки, скільки в

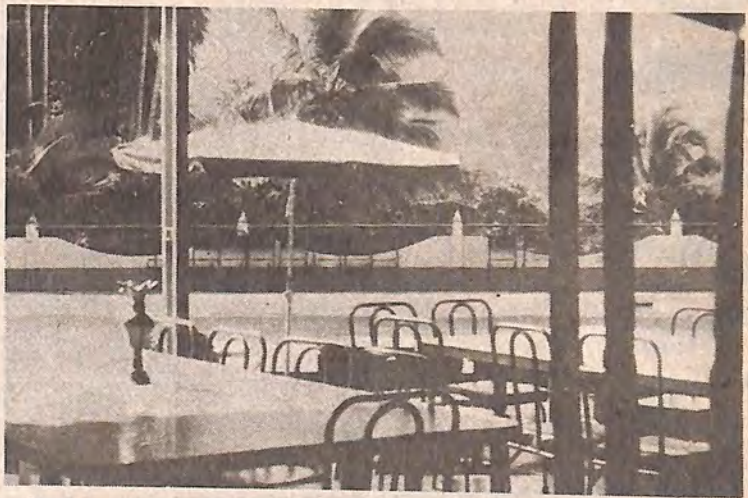

Лунала поночі на березі океану й українська пісня. До речі, прислуга готелю просила, щоб наші жінки її співали щовечора. Звичайно, не могли позбавити ми себе й такого задоволення, як танці. Все це разом об'єднане сьогодні згадується чарівним сном.

Як добре, що це було насправді.

Юрій ЯРОВИЙ,
Кіровоград — Коломбо, Кані (Шрі-Ланка).

Фото автора та В. ГРИБА.

ЄЛИСАВЕТГРАД

ДО І ПІСЛЯ ПАШУТІНА

Нарис 4-й

Один із найбільш ранніх документів, що надійшли до нас, розповідає про надзвичайний конфлікт, який почався у фортеці св. Єлисавети 17 червня 1765 року.

Цього дня за наказом капітана Жовтого гусарського полку Петра Марковича Дубровіна у вікарія фортечної церкви Архістратига Михаїла Андрія Матвієва зв'язковою командою був насильно взятий церковний ключ. При чому останнього побито нагайкою і ображено. Ключ тримали в канцелярії фортеці під караулом до 27 липня, поки фортецю не відвідав владика Гервасій, єпископ Переяславський та Бориспольський. Потім ключ знову відібрали.

І пішли по інстанціях численні скарги, рапорти, пояснення аж до того, що довелося Синоду створити спеціальну комісію. Її майже півторарічну роботу підсумовує лист, підписаний тим самим єпископом Гервасієм. Цитуємо із збереженням стилю оригіналу: "...насилие церкви Божией неслыханное в Российском государстве зделано в противность не токмо Указам правѣ, но и всему християнскому обычаю".

Мотиви цього конфлікту пояснюються, звичайно, далеко не атеїстичними поглядами капітана Дубровіна. Вони — в суперечностях, які вже існували між військовою владою і владою церковною. Формально вони вилилися в першу — на території нашого міста — сутичку: кому підпорядковується приміщення церкви — начальнику гарнізону фортеці чи ієрею "таборійському", тобто гарнізонному?

Як відомо, 1784 року фортеця св. Єлисавети була обеззброєна, гармати її перевезені до Херсона і на кримські кордони. Наступного року вона остаточно скасовується, їх гарнізон переводиться до Фанагорії, а Єлисаветград стає повітовим містом. У

цьому відношенні цікаво згадати, який же вигляд мала фортеця на той час. Тому знову звернемось до свідчення реєстратора Єлисаветградського магістру Корнія Панковського, датованого 1802 роком.

"Укрепление имеет земляной вал с рavelинами, и будучи без починки, дерновая часть обвалилась, так что не только люди, но и скот по неимению полисадника во многих местах переходят по кривой путь также по многих местах сровнялся и от езды поделаны дороги. Во внутренности же никаких украшений не находится". Чи не з тих пір у кіровоградців укоренилася звичка ходити навпростець і протоптувати собі

хань"... (атакож понад 10 інших) А.Фет присвятив Марії Лазич, яку у своїх "Спогадах" вивів під ім'ям Олени Ларіної. Там же розповідається: "...Під час перебування в Єлисаветграді Ліст зумів оцінити її віртуозність і поетичний настрій. Перед від'їздом він написав їй в альбом прощальну музичну фразу незвичайної краси. Скільки разів просив я Олену повторити для мене на роялі цю дивну фразу. Під впливом останньої я написав вірш "Какие-то носятся звуки..."

У листі своєму найближчому другу І.П.Борисову Фет пояснив те, за чим пізніше жалкував: "Я не одружуся з Лазич, і вона це знає, а між тим благас не припиняти наших стосунків... Цей гордіє вузол кохання (...), котрий чим більше розплутую, тим тугіше затягую, а розрубати мечем не маю духу і сил".

Настала розлука, під час якої при нез'ясованих обставинах на Марії якось зайнялося газове плаття. Вона встигла тільки крикнути: "Бережіть листи!" (мовилося, очевидно про листи Фета). Померла Марія в страшних муках. Поет про це дізнався багато часу потому. Він глибоко переживав трагічну загибель. Марії, відчуваючи себе винним в її смерті. Так що його вірш під назвою "Старые письма" має особливий зміст.

Якщо продовжити ретроспективний розгляд культурного життя нашого міста, то наступною найбільш визначною подією слід вважати концерт Миколи Віталійовича Лисенка. Відбувся він 5 січня 1880 року в залі Громадського Зібрання (нині — печальної пам'яті Палац культури ім. Жовтня). Хоча публіки прийшло не дуже багато (збір склав трохи більше 200 крб.), артиста приймали щиро і гостинно. Критики загалом схвально оцінили його гру — технічну і емоційно зворушливу.

Цю подію не обійшла мовчанню і повітова газета "Єлисаветградский Вестник". Читаючи витяг з неї, зверніть, будь ласка, увагу на орфографію. Особливо ті знавці русифікації, які хочуть позбутися всього "єлисаветградського", то-мо що тільки й бачать у ньому корінь занепаду української культури.

"Самое большое впечатление на публику произвели: увертюра к опере "Рздвяна ніч Лисенко,

полонез Шопена, "Valse de concert" Лысенко и украинская рапсодия "Шумка Думка" его же. Певца О.А.Лысенко обладает довольно сильным меццо-сопрано, которым она владеет очень хорошо, особенно в среднем регистре. Публика требовала повторения почти всех номеров, исполненных ею. Нам особенно понравились романсы Лысенко: "Якби мені, мамо, намісто" и "Садок вишневий коло хати" и песня "Чи я в лузі не калина була?" Между публичкой мы заметили таких лиц, которые никогда не показывались на подобного рода увеселениях: многие нарочно приехали на концерт из деревни".

Про духовне збагачення єлисаветградців в останні десятиліття 19-го — в перші десятиліття 20-го сторіччя дбали італійська та Київська опери, Одеська оперета, актори і музиканти, літератори і художники, тільки один перелік яких може скласти одну сторінку машинопису. Але для нас варте уваги інше, не менш значиме для життя Єлисаветграду того періоду. Великим наслідком благотворного впливу корифеїв і майстрів мистецтва стало створення в грудні (майже день у день) 1910 року "Гуртка друзів театру" та Товариства камерної музики. Газета "Голос Юга" в той час буквально рясніла повідомленнями, відшуками і рецензіями на вистави, постанови і концерти (як аматорські, так і професійні). Ось уривки з деяких (переклад мій — Р.Л.)

"Четвертий вечір камерної музики, який відбувся в суботу 6-го лютого, привабив досить багато публіки. В програму вечора, крім квартету, увійшов сольний номер скрипки та квінтет. Шумана. Виконання першої частини концерта solo відрізнялося чистотою, суворю ритмічністю і вірною фразировкою, чим і викликало приємне враження публіки, яка нагородила П.Гайсинського аплодисментами..." (10 лютого 1910 р.), на любителів духовних співів чекає сьогодні велике естетичне свято. Концерт П.Квартіна не слід розглядати, як демонстрування єврейських синагогальних співів... цей концерт складає великий інтерес, не для самих євреїв, а й для всіх взагалі любителів духовних співів.

П.Квартін наш земляк. Народився він 1873 р. в посаді Ново-Архангельському... Вже на 11 році в нього виявилися здібності до... канторської імпровізації... П.Квартін вчився співів у свого старшого брата, професора Віденської консерваторії. (...) Величезний м'який голос. Техніка і вміння володіти голосом перевершує звичайний оперний спів, через те, що кантору доводиться мати справу з цілою масою гамм, трелів, які не входять до репертуару тенора". (5 грудня 1910 р.)

"В суботу, 11 грудня, в "Опорі" гуртком аматорів був поставлений 4-й акт з комедії Островського "Без вини винні". Молоді аматори провели свої ролі вправно. Після вистави відбулися танці..." (14 грудня 1910 р.)

"Поставлена в суботу оперета-огляд "За синім птахом" привабила порівняно багато публіки і пройшла дуже жваво. Пані Орська... була цього разу що називається, в ударі. Успіх її у публіки був великим. Його ділили з нею П.П.Данильський та Касторовський. Оперетку буде повторено". (14 грудня 1910 р.)

А ось два наступні анонси з "ГЮ" стоять поруч, в одному номері і зайвий раз розтлумачувати про що вони свідчать, сподіваюсь, не треба.

"Зимовий театр ар. Є.В.Елькінда. Товариство українських акторів під упр. І.А.Марьяненка, за участю відомої артистки Л.П.Ліницької. У п'ятницю, 9-го грудня 1916 р., представлено буде: Міреле Ефрос, п'єса з єврейського життя в 5 д.,

Гордіна. Початок вистави о 8 1/2 год вечора.

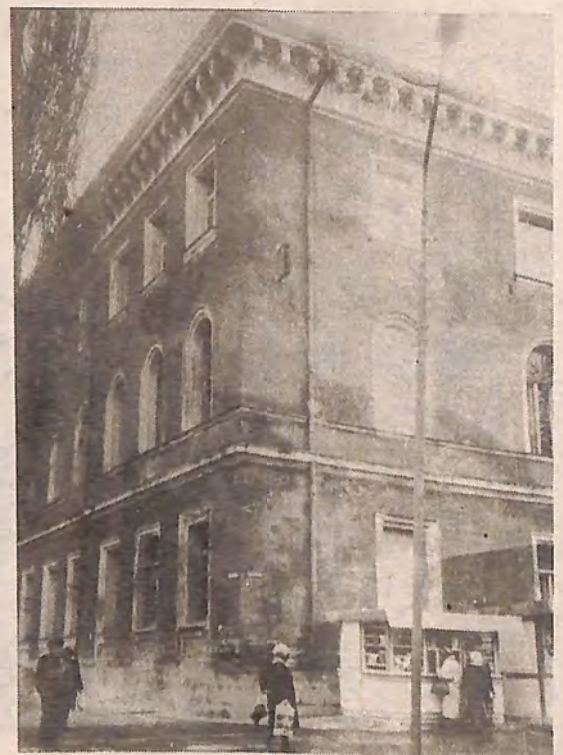
В суботу, 10 грудня, піде другий раз "Страшна помета" драма-казка в 4 д. з прологом та епілогом. С.Черкасенко (за Гоголем). Режисер І.А.Марьяненко. Диригент В.Н.Верховинець. Адміністратор М.А.Петлішенко".

Якщо ви витримали це тривале цитування, то висновки у вас на долоні. Якщо не отримали таких, не хвилюйтесь — ви можете прийняти точку зору колишнього єлисаветградця Олександра Семененка: "Тут, звичайно, напрошується наш плаксивий заляжений трафарет: зрусифіковане українське місто. Справді — трохи чинників, суд, адвокати, євреї-комерсанти, так би мовити, загально-російське воно. Але тут починається "але". Це тут Ніщинський, учитель Духовного училища, вперше поставив свої "Вечорниці", і тоді в хорі співало багато юнкерів

"Єлисаветградського юнкерського училища. Тут секретар повітової поліції Іван Тобілевич виріс на драматурга Карпенка Карого. Тут вирости Кропивницький, Сакаганський, Садовський. Тут скінчив гімназію Винниченко, тут після заслання жив і працював для людей лікар-чоловіколюбчець Опанас Іванович Михалевич, член Старої київської громади.

... Але була Україна. Вона — в традиціях українських родин... На кожному кроці, хоч ми і не помічали, виблискували прояви нашої вікової культури у психіці й щоденному побуті людей". ("Харків, Харків..." Спогади емігранта).

Р.ЛЮБАРСЬКИЙ.
Фото В.ГРИБА.

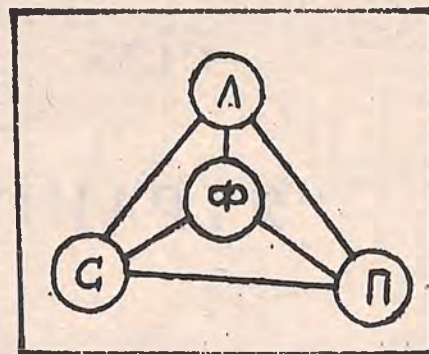
КЛУБ "ВНУТРІШНІЙ ПРОСТІР"

Цей випуск Клубу повністю присвячений суспільно-економічному феномену, який з початку 50-х років стає однією з найважливіших заходів способу життя. Ім'я йому — менеджмент. Сьогодні в багатьох із нас це слово асоціюється з чимось таємно-романтичним, притягально-невідомим. Ми й зараз сприймаємо мене, менеджмент та маркетинг, ці дві сторони медалі, на якій викарбуковані західний ринок, ці дві сторони медалі, на якій викарбуковані умови побуту та виробництва. Але все ж таки ореол екзотики та романтики потроху сходить і починають з'являтися час навчити всіх бажаючих засадам менеджменту та марке-

тирової діяльності. За умови кваліфікованого викладання все це можна вважати позитивним кроком уперед.

Тому, на численні прохання наших читачів, серед яких є багато тих, хто вже має власне діло або збирається його створити у недалекому майбутньому, ми будемо друкувати матеріали, які дозволять підвищити свою загальну підприємницьку культуру всім, хто має нахил до цієї діяльності. Тут же ми спробуємо аналізувати конкретні приклади з місцевої практики і вчитися на чужих помилках.

Отже, що таке менеджмент?

ПЕРСОНАЛ-ТЕХНОЛОГІЯ

Уявіть, що ви придбали новий побутовий прилад, з яким поки що не знаєте як поводитись, і поруч немає нікого, хто зміг би вам допомогти. Тоді ви звертаєтесь до інструкції. Читайте: "Увімкнути вилку в мережу". Берете вилку, підносите її до розетки, але не вмикаєте: раптом щось не так... Про всяк випадок читаєте наступний пункт інструкції: "Встановити перемикач "2" в положення "А". Ось так, постійно зазігаючи очима вперед і не випускаючи інструкцію з рук, ви, нарешті, опановуєте процедуру, перевіряючи себе після виконання кожного пункту. А вже через кілька днів ви зможете зробити

будь-який елемент реальної поведінки можна, в принципі, замінити іншим без шкоди для кінцевої мети, але не безслідно /наприклад, для навколишнього середовища/.

Таким чином, користувач, який вирішив перекласти свої функції на іншу людину, повинен працювати за іншою технологією, ніж той, хто все виконує сам.

Уявімо собі, що хтось вирішив нічого не робити сам. Все, що тільки можна, він передоручив іншим. Тоді виявиться, що зовсім не обов'язково

ЗАХІДНА КОНЦЕПЦІЯ БІЗНЕСУ

Основні її положення мають вигляд трьох принципів:

1) орієнтація на конкретну людину — як основа менеджменту. Це базовий принцип внутрішньої політики фірми і передбачає він наперед повагу до співробітника як її головної цінності. Розкріпачення творчої енергії людини, надання їй можливості виявити ініціативу, самостійність та підприємливість — ось головні

ході історичної еволюції людина послідовно передає здійснення функцій, пов'язаних із використанням своєї енергії, відповідним засобам виробництва. Але для цього людині потрібно віднайти в природі ту енергію, яка б могла з успіхом замінити її власну. Аналогом людської м'язової енергії стала природна електрична енергія (цей процес називають "механізацією праці"). Теж за допомогою електричної енергії, але вже з елементами електроніки вирішувалась задача покладання на природу трудових функцій нервової енергії (так звана "автоматизація праці"). Далі електроніка

діяти, перескакуючи через шаблі службової драбини: дає простір горизонтальним зв'язкам між співробітниками; від людини очікується, що вона формує свою посаду сама, незважаючи на інструкції; підлеглим лише ставляться певні завдання, їх особиста справа, яким чином вони будуть їх вирішувати: заохочується ініціатива, творчий підхід до справи; головне для людини — вирішити проблему, представити певний результат; нарешті, виконавець приймає участь у постановці самого завдання, яке йому належить виконати.

СУСПІЛЬСТВО МЕНЕДЖЕРІВ

те саме автоматично, розмірковуючи про інше або жуячи бутерброд.

Що трапилось? Ви одержали перемогу тому, що кожен пункт інструкції був зрозумілим, адресованим до відомого вам зразка поведінки, до того, що ви вже вмієте робити. Виконання інструкції звелось для вас до їхньої нової комбінації. Але зустрілися ви хоча б з одним пунктом, зміст якого залишився незрозумілим, і ваша перемога була б велими проблематичною. Вам допомагає не тільки посилення до вже відомих зразків поведінки, а й особлива мова, якою написана інструкція. Вона далеко не довільна. Ті, хто складали текст інструкції, намагалися оперувати знайомими вам, стандартними висловами, інакше кажучи — зразками вербальної поведінки. Однак, реальний зразок поведінки, на який вказує інструкція, може бути вам незнайомим, так і вербальний зразок /тобто текст/ може здатися особисто вам незрозумілим.

Саме тому взагалі можуть існувати чотири можливі технології виконання будь-якої інструкції:

№ 1 — яку намагався описати автор і яка існувала у вигляді реальної поведінки, що веде до потрібної мети;

№ 2 — яка фактично зафіксована в інструкції у вигляді тексту і існує тепер незалежно від технології № 1;

№ 3 — яка існує у вашій свідомості після ознайомлення з інструкцією;

№ 4 — яка фактично реалізується вами у вигляді реальних дій.

Оскільки нашою метою є максимальне співпадання першої та четвертої технології, то з кожного етапу виконання можливі повернення на попередній. Ці повернення самі є певними зразками поведінки, які не належать жодній із перерахованих технологій. Тому будемо вважати, що всі вони мають відношення до якоїсь нової технології № 5.

Уявіть собі, що ви не є безпосереднім виконавцем якоїсь справи: ви в змозі передоручити її іншій людині, або ж машині. Що до машини /наприклад, калькулятора/, то її "поведінка" досить точно відрізняється від поведінки людини. Вона може бути нездатна /чисто фізично/ виконати якусь дію. Може мати фізичну можливість, але не мати навики. Може володіти можливостями, знаннями та вміннями, проте не мати бажання. Нарешті, при наявності всіх потрібних умов людина може виконати якусь справу таким чином, про який автор інструкції і не здогадувався: адже

знати зміст чотирьох попередніх технологій — все можна зробити по технології № 5, або ПЕРСОНАЛ-ТЕХНОЛОГІЇ. Можна не читати інструкцію про те, як варити суп, а доручити комусь зварити його за цією інструкцією. Можна не доручати варити суп, а розпорядитися організувати для вас раціональне харчування. Можна піти і далі, давши вказівку з'ясувати та ліквідувати причини, з яких ваші бажання не передбачаються і не виконуються.

Але що це реально означає — доручити іншим людям? У найпростішому випадку — сказати. "Сказати" можна й усно, й письмово, і поглядом, і жестом. Важливо, щоб "інші" зрозуміли. Проте люди можуть і не побажати робити те, що ви їм пропонуєте.

Доводиться враховувати численні особисті обставини іншої людини. Чи зацікавлена вона у виконанні? Як її зацікавити? Чи правильно вона розуміє інструкцію й ваші слова? Як це перевірити? Чи ніщо не буде її відволікати під час виконання? Чи не буде вона втомлюватися? А якщо буде, то чи дасть нам про це знати? І так далі, і так далі...

Можливо виявиться, що вибрана вами людина ніяк не підходить для цієї справи, яку ви хотіли їй доручити. Виникає необхідність шукати іншу людину.

Однак пошук, відбір людей, передача доручень можуть відняти стільки часу, що легше зробити все самому. Доручивши підбір кандидатів та роздачу доручень комусь іншому, ми можемо значно прискорити процедуру. Діяльність цих нових людей буде мати вже інший зміст, а саме — зміст технології № 5. Це не безпосереднє виконання, а робота з безпосередніми виконавцями. Чим довгий ланцюжок між вами та безпосереднім виконавцем, тим простіше забезпечити підбір саме тих людей, які саме цю справу й хотіли б робити.

Таким чином, персонал-технологія — це такий образ вашої поведінки в суспільстві, на виробництві та в побуті, дотримуючись якого ви можете добитися від інших людей виконання будь-якої корисної вам справи. Саме в цьому і полягає надмета діяльності менеджера. Але ця надмета не існує ізольовано, сама по собі, а є включеною в загальну концепцію сучасного НЕФОРМАЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ, яка є головним чинником процвітання західної економіки.

наслідки впровадження цього принципу у практику бізнесу:

2) самовіддане служіння клієнту — як основа маркетингу. Це є базовим принципом зовнішньої політики фірми, яка має будувати свою структуру і діяльність, виходячи з того, що вона існує для клієнта та завдяки йому;

3) створення та підтримання фірмою власної мікрокультури, яка має забезпечувати єдність дій співробітників, їх стимулювання та мотивування. Життєздатність фірми залежить від певного набору "заповітів", серед яких головне місце посідають постійне оновлення (усього, крім співробітників, клієнтів та принципів, або "філософії") та прагнення до досконалості у вибраній сфері діяльності. Коротко це формулюється висловом "вдосконалюйся оновлюючись".

Схематично стратегію взаємовідносин фірми з людиною, суспільством та природою зображують у вигляді трикутника (див. схему угорі). "Л" означає людину, тобто співробітника, "С" — зовнішнє середовище (покупців, постачальників, конкурентів, уряд, громадські організації тощо), а "П" — природний простір. Лінія "С" — "Ф", таким чином — це зв'язки фірми з суспільством або управління діяльністю на базі врахування зовнішніх факторів. Це є маркетинг. Лінія "Л" — "Ф" символізує відносини людини і фірми, або управління внутрішніми факторами. Це є менеджмент.

Маркетинг та менеджмент являють собою дві нероздільні сторони управління, при цьому перший виступає в ролі генератора цілей, а другий зобов'язаний забезпечити їх досягнення.

Чому саме так? Відповідь на це запитання знаходиться на третій лінії трикутника. Лінія "Ф" — "П" відтворює критерій життєздатності фірми в умовах сьогодення, її "природність" на західному ринку, її здатність "вдосконалюватися оновлюючись" і завжди бути попереду свого часу. Розвиток фірми по цій лінії становить тему наступного нариса.

ЗАКОН ДЕЛЕГУВАННЯ ЕНЕРГІЇ

Можна виділити п'ять рівнів людської енергії, які відповідаютимуть п'яти видам праці: м'язова енергія (тяжка фізична праця), нервова енергія (легка фізична праця), логічна енергія (проста розумова праця), інтелектуальна енергія (складна розумова праця), духовна енергія (творча праця). У

замінила в значній мірі логічну енергію ("комп'ютеризація"), а зараз мова йде вже про створення на базі електроніки з елементами біотехнології штучного інтелекта.

Людина живе не на незаселеному острові, а в суспільстві, де все продається і все купується, і тому вона змушена вступати в певні ділові відносини з іншими людьми, зокрема, з власниками засобів виробництва. Природно, що такому власнику глибоко байдужа та енергія найманого робітника, яка вже трансформована в природну енергію і носіями якої є існуючі в нього засоби виробництва (так, скажімо, власнику автотранспортного підприємства потрібні водії, а не носильники), і так з кожною новою трансформацією енергії предметом ділових угод на ринку праці стає наступний, вищий рівень енергії найманого робітника. Передовому виробництву не потрібна сьогодні ні м'язова, ні нервова, ні логічна енергія. Підприємства, які ступили в епоху комп'ютеризації, вибирають собі робітників, керуючись потенціалом їх інтелектуальної та духовної енергії, від якого залежить їх здатність до інтелектуальної творчої праці. Між тим, різні рівні людської енергії потребують різного ступеня свободи. Чим рівень вищий, тим більше має бути ступінь свободи і тим більше примушування повинно замінюватися спонуканням, тобто позитивною мотивацією людини. Вищі рівні разом із відповідними видами праці обумовлюють надання співробітнику більшої самостійності, що мовою менеджменту означає "делегування повноважень" від керівника до виконавця. Останній відповідає тільки за результат і самостійно проводить аналіз, приймає рішення, планує та здійснює їх реалізацію, контролює виконання проміжних етапів. Все це потребує відповідної системи управління.

ДВІ МОДЕЛІ

Існують дві основні системи управління: формальна (її ще називають механістичною, адміністративно-організаційною, жорсткою) та неформальною (або органічною, соціально-психологічною, м'якою). Перший притаманна суворій ієрархічності, зв'язки між підрозділами, розташованими на одному рівні, здійснюються тільки через центр; практикуються жорсткі посадові інструкції; підлеглим даються чіткі, вичерпні та категоричні завдання; у співробітників заохочується виконавчість; головне для людини — зробити все так, як сказав начальник. Друга система не забороняє

Формальна система спирається на організаційну структуру, неформальна — на мікрокультуру або "філософію" фірми. В неформальній системі теж існує опір людей системі, але це — опір культурі, а не структурі. Вживаючись у формальну систему, людина підкоряється структурі (тобто діє за прислів'ям: "Ти начальник — я дурень, я начальник — ти дурень"), а вживаючись у неформальну систему, вона прилучається до її "філософії". Якщо формальну систему розробляють та запроваджують, долаючи опір людей та "обламуючи" їх під структуру, то неформальну систему створюють і вирощують самі люди (хоча при цьому у її витоків стоїть, як правило, одна конкретна людина).

Неформальна система витісняє формальну так, як праця більш високого рівня витісняє працю більш примітивну. Формальний підхід працює з успіхом тільки в тому випадку, коли робота піддається регламентації, кількісній оцінці та співставленню. Але й тут люди все більше схильні ставитися до роботи не як до засобу одержання прожиткового мінімуму, а як до засобу реалізації своїх життєвих устремлінь. Ось тут-то й виявляється докорінна відмінність формальної системи від неформальної: в той час, як перша орієнтується на посередність, а все, що "не вписується" у стандарт, їй тільки заважає, друга опирається якраз на неординарні, яскраві, оригінальні здібності людей, вона заохочує їх індивідуальність, отримуючи з неї найбільш для себе вигоди. Більше того, неформальна система навіть спеціально слідує за тим, щоб співробітники фірми виявили свою індивідуальність саме в роботі, а не в чомусь іншому (наприклад — в одязі, звідси суворий діловий костюм), і не десь ще (так, провідні фахівці з теорії управління вважають наявність у людини якогось творчого хоббі ознакою її незадоволеності своєю роботою і ставлять це у "мінус" менеджеру даної людини).

* * *

Таким чином, озброюючись із найзагальнішим ескізом неформальної моделі управління, читач, безумовно, зрозуміє, що майбутнє нашого суспільства можливе тільки за умови впровадження її в усі сфери нашого життя. Неформальна система управління — це єдине можливе середовище для виховання, існування та діяльності менеджерів, головним призначенням яких є гармонізація соціально-виробничих відносин між різними людьми — членами суспільства.

МИ —

біля

“ЯТРАНІ”

Адміністрація Кіровоградського тролейбусного управління проводить набір на курси підготовки водіїв тролейбусів 3-го класу на учбово-курсовому комбінаті “Облжиткомунуправління”.

Форма навчання денна. Строк навчання — 6 місяців.

Початок занять в мірі комплектування групи.

Учні забезпечуються стипендією у розмірі 280 крб.

За довідками звертатися у відділ кадрів управління.

Їхати тролейбусами №№ 3, 5, 7, 1 до зупинки “Обллікарня”. Тролейбусами №№ 2, 4, 8 до зупинки “Кінотеатр ”Ятрань”.

СТРАХОВА КОМПАНІЯ

“М. ГРОМОВИЙ і К” пропонує

жителям міста та області різні види страхування.

ДИТЯЧЕ СТРАХУВАННЯ — по закінченні договірних строків виплачується 100 процентів суми страхування та премії від 5 до 100 відсотків суми в залежності від терміну страхування.

КОМПЛЕКСНЕ СТРАХУВАННЯ — за принципами ощадбанку. Виплачується щорічний процент за внесок:

- 1-й рік — 8%.
- 2-й рік — 10%.
- 3-й рік — 11%.
- 4-й рік — 13%.
- 5-й та наступні роки — 15%.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ — у випадку смерті застрахованого його малолітнім дітям виплачується пенсія в розмірі середньомісячної заробітної плати.

СТРАХУВАННЯ МАЙНА — здійснюється за ринковими цінами. Якщо ваше майно не постраждало протягом визначеного строку, передбачається виплата преміальних.

СТРАХУВАННЯ АВТОГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ — перед третьою особою, яка постраждала через необережність застрахованого водія.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ жінок на період вагітності і пологів — гарантує отримання матеріальної допомоги жінкам та новонародженим.

СТРАХУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОГО РИЗИКУ — дає можливість впевненіше дивитися у майбутнє.

СТРАХУВАННЯ УЧАСНИКІВ ЗМАГАНЬ на час їх проведення.

СТРАХУВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ — компенсує вартість вашого вантажу, якщо він не прийде до місця призначення.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ трудових колективів.

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ НА ВИПАДОК ЗАКРИТТЯ дає можливість не боятися ринку і закриття вашої фірми. Ми вам допоможемо.

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ — гарантується виплата компенсації після втрати роботи.

КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ “М. ГРОМОВИЙ і К”.

МИ — гарантія вашого успіху і впевненості у завтрашньому дні.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Попова, 20, корп. 5.
Телефон: 59-68-38.

ПОТРІБНІ НА РОБОТУ

Колгоспу імені Ульянова Кіровоградського району потрібні на роботу тепличники на нові теплиці. Приймаються молоді жінки та чоловіки.

Заробітна плата 1000 крб. на місяць.

Звертатися: село Велика Северинка, тепличний комбінат. Телефон: 21-21-17.

ФОНД МИЛОСЕРДЯ І ЗДОРОВ'Я

проводить 21 грудня об 11 годині в приміщенні Палацу культури імені Компанійця

АУКЦІОН ТОВАРІВ

підвищеного попиту з благодійною метою.

На аукціоні реалізовуватимуться: теле-радіоапаратура, мотоцикли, косметика та парфюмерія, швейні та пральні машини, одяг та взуття, книги, килимові вироби, посуд та госптовари, напої, автозапчастини та інші товари.

На аукціон запрошуються підприємства і кооперативи міста та області, жителі Кіровоградщини. Вхідні квитки продаються в міському Палаці імені Компанійця. Довідки за телефонами: 22-24-65, 24-65-67.

ВІД РЕДАКЦІЇ: оголошення фонду милосердя і здоров'я публікуються з благодійною метою, безплатно.

ЗАГУБЛЕНО

Загублений студентський квиток № 874/89, виданий Кіровоградським педінститутом на ім'я Ірини Миколаївни СУХАНОВОЇ, вважати недійсним.

х х х

Загублений студентський квиток № 646/91, виданий Кіровоградським педінститутом на ім'я Олени Вікторівни ЦІРАМКО, вважати недійсним.

х х х

Загублений квиток, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я О.В.МЕЛИХОВОЇ, вважати недійсним.

х х х

Загублений учнівський квиток, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я О.В.ЧЕРВОНЕНКО, вважати недійсним.

КУПЛЮ

Купимо двокімнатну упорядковану квартиру або обміняємо на автомобіль ВАЗ-2106 у відмінному стані. Звертатись по телефону: 27-06-04.

Викрадений студентський квиток № 333, виданий Кіровоградським педінститутом на ім'я Ілони Леонідівни Сігалової, вважати недійсним.

800 КРБ. — І БІЛЬШЕ

КІРОВОГРАДСЬКОМУ ТРОЛЕЙБУСНОМУ УПРАВЛІННЮ

потрібні на постійну роботу:

водії тролейбусів — заробітна плата 600-800 крб.;

електромонтер по ремонту та обслуговуванню обладнання — заробітна плата 500-600 крб.;

слюсар по ремонту автомобілів — заробітна плата 300-500 крб.;

контролер пасажирського транспорту — заробітна плата 405 крб.;

майстер служби енергогосподарства — заробітна плата 585 крб.;

заступник начальника управління — заробітна плата 840 крб.;

Робітники управління мають право на безкоштовний проїзд у міськелектротранспорті. Забезпечуються дитячим садком.

За довідками звертатися у відділ кадрів управління.

Їхати тролейбусами №№ 2, 4, 8 до зупинки “Кінотеатр ”Ятрань”, тролейбусами №№ 3, 5, 7, 1 до зупинки “Обласна лікарня”. Тел.: 55-30-75.

понеділок

23 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

16.00 УТН. 16.10 Для дітей. "Джельє". 16.55 На допомогу школі. Українська література. М.Вінграновський. "Сіроманець". 17.20 "Малахітова скринька". Фільм-концерт. 17.50 Телефільм "Портрет". 18.30 "Зачаровані піснями". Музичний фільм. 19.00 УТН. 19.30 "Хто ми?". І громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Вокальні твори українських композиторів. 21.25 "Хто ми?". Частина 2. 22.25 Вечірній вісник. 22.55 Все про кіно. 0.15 УТН.

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Ранок. 9.05 "Вальс довжиною в життя". Художній телефільм. 1 і 2 серії. 11.15 Казки і притчі народів різних країн. 11.20 Мультифільми. 12.00 ТСН. 12.10 Програма Львівського телебачення. 12.50 Запрошення до музики. "Наші прем'єри". 13.35 "Роздуми біля палітри". Документальний фільм. 13.55 Блокнот. 14.00 Вам це потрібно? 14.10 Телеміст. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 Це було... було... 15.30 "Вхід до лабіринту". Художній телефільм. 1 серія. 16.45 Дитяча година. З уроком французької мови. 17.45 Світ захоплених. 18.00 ТСН. 18.15 За законами ринку. 18.45 "Серце не камінь". Художній телефільм. 1 і 2 серії. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "Нова студія" представляє прем'єру фільму А.Габриловича "Мій друг — стукач". 22.10 Авторська телебачення. 23.20 ТСН. 23.35 "Молитви грішних". 0.20 Авторалі Париж-Тріполі-Кейптаун. 0.50 "Побачення з вальсом". Фільм-концерт.

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.15 Час ділових людей. 9.15 Італійська мова. 9.45 У світі тварин /з сурдоперекладом/. 10.30 Мультифільм. 10.45 І.Брамс. Трагічна увертюра. 11.00 Паралелі. "Сусіди". 11.30 Т. ІН. КО. 12.00 "Вогненний хрест Власова". 13.00 Прем'єра документального телефільму "Моє прізвище". 13.30 Бесіди про російську культуру. 14.10 "Джаз у кишені. Володимир Чекасин". Фільм-концерт. 17.00 Ключ до радості. 17.15 У світі тварин /з сурдоперекладом/. 18.00 Мультифільм. 18.25 Музичний телебачення. 19.00 ТВО "Республіка". "Наша експертиза". 19.10 Пісенний вернісаж-92. 19.30 Телебіржа інформує. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 "... І милість к падишим...". 20.50 Прошу слова. 21.00 Прем'єра телевистави. Ф.Дюрренматт. "Кумир". 21.55 П'яте колесо. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 П'яте колесо. Продовження.

вівторок

24 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Для юнацтва. Канал "Д". 10.30 Художній телефільм "Матч відбудеться за будь-якої погоди". 1 і 2 серії. 12.40 Доброго вам здоров'я. Лікування і профілактика панкреатитів. 13.10 УТН. 16.00 УТН. 16.10 Для дітей. "Веселка. 16.40 Говоримо українською. Новий рік. 17.00 Мелодії і ритми молодості. 17.25 Телефільм "Селянський статус". 18.25 Концерт інструментальної музики. 19.00 УТН. 19.30 Студія "1 грудня". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Пісенний вернісаж-92. 21.20 Реклама. 21.30 Художній телефільм "Ще люблю, ще сподіваюсь...". 22.50 Вечірній вісник. 23.20 "Кемел Трофі" — по-українськи. Спортивна програма. 23.40 УТН. 23.55 "Нічний телезал". Балет і.Мойсеева.

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Ранок. 9.05 "Серце не камінь". Художній телефільм. 1 і 2 серії. 11.20 Мультифільм. 11.30 Концерт хору студентів МДУ ім. Ломоносова. 12.00 ТСН. 12.10 Дитяча година. З уроком французької мови. 13.10 Концерт оркестру симфонічної та естрадної музики. 13.35 "Сибір на екрані". Кіножурнал. 13.50 Торговий ряд. 14.05 Простір. 14.35 Біржові новини. 14.50 Блокнот. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 "Про спорт і не тільки". 15.35 "Вхід до лабіринту". Художній телефільм. 2 серія. 16.45 Дитячий музичний клуб. 17.30 Разом з чемпіонами. 17.45 Світ захоплених. 18.00 ТСН. 18.20 Мультифільм. 18.25 Студія "Антрєприза" представляє... 18.40 "Прок-бізнес і політика". 19.25 Прем'єра художнього телефільму "451". 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Політичне розслідування. "Афганістан: за кулісами війни". Інтерв'ю з Е.Шеварднадзе. 22.10 "Іронія долі, або З Різдва Христовим". 0.10 ТСН. 0.25 Концерт артистів балету. 1.15 Мультифільми для дорослих.

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.20 Французька мова. 1 рік навчання. 8.50 Французька мова. 2 рік навчання. 9.20 Мультифільм. 9.30 "Пришельці". Документальний фільм. 9.55 Авторські програми Т.Шах-Азізової. В.Розов та його герої. 11.00 П'яте колесо. 13.00 "Здоров'я" /з сурдоперекладом/. 13.30 П.Хіндеміт. "Музичний день у плені". 14.55 Ритмічна гімнастика. 17.00 "Співає "Вільний дон". 17.20 Мультифільм. 17.30 Клуб мандрівників. /3 сурдоперекладом/. 18.30 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. "Динамо" /Київ/ — "Трудові резерви" /Н.Новгород/. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 Київська панорама. 21.05 "Жити — це співати". Музичний фільм. 22.00 Без ретуші. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Реклама. 23.25 "Папа Римський Іоан-Павло П". Документальний фільм.

середа

25 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Ранок. 8.10 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Музичний фільм "Відлуння". 9.20 "Як у нас на Україні". Вистава Черкаського музично-драматичного театру ім. Шевченка за водевільми С.Васильченка та М.Старицького. 11.40 Шкільний екран. 9 кл. Російська література. "О.Пушкін у Кам'янці. 12.20 Перлини душі народної. 12.55 УТН. 16.00 УТН. 16.10 Для дітей "Сім нот". 16.40 На допомогу школі. "Поезія О.С.Пушкіна в музиці". 17.25 "Па д'Аксійон". Музичний фільм. 18.00 Телефільм "Любіть науку і правду". 18.30 "Маестро, клоун і ми". Музичний фільм. 19.00 УТН. 19.30 "Односельчани". Будні колгоспу імені Крупської Кіровоградського району (Кіровоград). 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує. 21.15 Продовження художньо-публіцистичної програми "Плеяда". 22.30 Вечірній вісник. 23.00 Пісенне намисто. 23.15 УТН. 23.30 "Нічний телезал". Художній фільм "Засуджений".

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Ранок. 9.05 "451". За Бредбері. Художній телефільм. 10.30 Разом з чемпіонами. 10.45 Дитячий музичний клуб. 11.30 Прем'єра документального телефільму "Баходир". 12.00 ТСН. 12.10 "Що? Де? Коли?". 13.20 Мультифільм. 13.30 Блокнот. 13.35 Партнер. 14.05 Біржовий пілот. 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 "Сьогодні і тоді". 15.45 "Вхід до лабіринту". Художній телефільм. 3 серія. 17.00 Дитяча година. З уроком англійської мови. 18.00 ТСН. 18.15 Прем'єра документального телефільму "Цивілізація кохання". 19.10 Політичне розслідування. 19.35 Прем'єра художнього телефільму "Жінка: варіант долі". 1 серія. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Книжковий двір. 22.35 Концерт. 0.00 ТСН. 0.15 Музичний прогноз. 0.45 Авторалі Париж-Тріполі-Кейптаун. 1.25 "Зірка і ліра". Презентація Всесоюзного Центру культурної співдружності.

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.15 Німецька мова. 1 рік навчання. 8.45 Німецька мова. 2 рік навчання. 9.15 "Аліса в країні чудес". Мультифільм. 3 серії. 9.45 Ключ до світового ринку. 10.45 Л.Бетховен. Концерт №4 для фортепіано з оркестром. 11.00 Без ретуші. 12.00 "Телепрес". 13.00 Сходження до професії — інженер. 13.30 Співають лауреати телерадіоконкурсу "Голоси Росії". 13.45 "Бестужівка". Документальний телефільм. 14.45 Право на вибір. 17.00 Ключ до світового ринку. 17.30 Вірші М.Лермонтова читає Г.Сорокін. 18.00 Київська панорама. 18.30 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. "Динамо" /Київ/ — "Уралмаш" /Єкатеринбург/. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 "Круїз-аукціон". Розважальна програма. 21.30 Пісенний вернісаж-92. 21.50 Реклама. 22.00 Концерт "Присвячення Паваротті". 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Концерт "Присвячення Паваротті".

четвер

26 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Ранкова мозаїка. 9.00 Художній фільм "Собака і закон". 10.15 Любителям класичної музики. 11.00 Все про кіно. 12.15 "Б.Гмиря". Музичний фільм. 13.15 УТН. 16.00 УТН. 16.10 Для дітей. "Зірки на сцену!". 16.45 На допомогу школі. Історія України. "Богдан Хмельницький — державний політичний діяч". 17.15 "І. Отієва". Музичний фільм. 17.40 Прем'єра документального відеофільму "Ай, ромале!". 18.10 "Цвіт папороті". Фільм-концерт. 19.00 УТН. 19.30 Альфа і омега. 20.15 Пісенний вернісаж-92. 20.35 Реклама. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 "Корифей джазу". Рей Чарльз. 21.45 "Театр і час". Зустріч з актрисою Київського театру драми і комедії Л. Лимар. 22.45 "Тушанс". 23.25 УТН. 23.40 "Нічний телезал". Художній телефільм "На припіні біля злітної смуги".

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Ранок. 9.05 "Жінка: варіант долі". Художній телефільм. 1 серія. 10.05 Прем'єра документального телефільму "Неней ненець". 11.00 Дитяча година. З уроком англійської мови. 12.00 ТСН. 12.10 За введеннями МВС. 12.25 Книжковий двір. 13.25 Мультифільм. 13.35 Простір. 14.05 Блокнот. 14.10 Телеміст. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 Якщо вам після... 16.00 "Вхід до лабіринту". Художній фільм. 4 серія. 17.05 Мультифільм. 17.20 Екологія. Суспільство. Людина. 18.00 ТСН. 18.15 За введеннями МВС. 18.25... До 16 і старші. 19.05 Політичні розслідування. "Афганістан: за кулісами війни". Інтерв'ю з Б. Громовим. 19.45 "Жінка: варіант долі". Художній телефільм 2 серія. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Музика в ефірі. 23.35 ТСН. 23.50 Співає Р. Карра /Італія/. 0.45 "Авіа-шоу". Передача 2. 1.15 "Похорон Пето не було". Документальний телефільм. 2.05 Концерт.

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.20 Іспанська мова. 1 рік навчання. 8.50 Іспанська мова. 2 рік навчання. 9.20 Мультифільм. 9.30 Російська мова. 10.00 Вік Моцарта. 11.00 Дім на Чистих прудах. 12.30 Ансамбль танцю "Алан". 13.00 Документальні телефільми. 13.50 Виступ ансамблю "Орловський сувенір". 14.10 Здоров'я. 3 сурдоперекладом. 14.40 Ритмічна гімнастика. 17.00 Розминка для ерудитів. 17.30 Мультифільм. 17.45 Різдвяний піріг. Програма для дітей. 18.00 Життя і смерть О. Мандельштама. 19.00 Парламентський вісник Росії. 19.15 Київська панорама. 19.45 Танцюють діти. 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 "Різдвяний подарунок для Норі". Художній фільм. 21.25 На сесії Верховної Ради РРФСР. 21.55 П'яте колесо. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Реклама. 23.25 П'яте колесо. Продовження. 0.25 "Субтеррарія". Музична програма.

п'ятниця

27 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Художній фільм "Данило — князь Галицький". 10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. Електричне поле. 11.05 Музичний фільм "Благослови, душе моя". 11.40 Шкільний екран. 8 кл. Історія України. "Відоображення визвольної боротьби українського народу в історичних піснях і думах /ХУ1-ХУШ/. 12.10 УТН. 16.00 УТН. 16.10 Для дітей. "До, мі, соль". 16.40 "Історичні долі Криму". 17.10 "За байраком байрак". Музичний фільм. 17.50 Документальна кінопрограма. 18.25 "З натури малювала Катерина Білокур". Музичний фільм. 19.00 УТН. 19.30 Музичні зустрічі. 20.25 Пісенний вернісаж-92. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 "Л. Забіляста". Музичний фільм. 21.35 Художній фільм "Зміслюв". 23.05 Вечірній вісник. 23.35 Тушанс. Рейтинг відеокліпів. 0.15 УТН. 0.30 "Нічний кінозал". Мультифільм для дорослих "Містер Гронько".

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Ранок. 9.05 "Жінка: варіант долі". Художній телефільм. 2 серія. 10.15... До 16 і старші. 11.00 Три зустрічі на Уралі. 12.00 ТСН. 12.10 Музика в ефірі. 14.10 Біржові новини. 14.25 Блокнот. 14.30 Бридж. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 Якщо вам після... 16.00 "Вхід до лабіринту". Художній фільм. 4 серія. 17.05 Мультифільм. 17.20 Екологія. Суспільство. Людина. 18.00 ТСН. 18.15 За введеннями МВС. 18.25... До 16 і старші. 19.05 Політичні розслідування. "Афганістан: за кулісами війни". Інтерв'ю з О. Яковлевим. 19.40 ВІД представляє: "Поле чудес". 21.00 Інформаційна програма. 21.35 ВІД представляє: "Поле чудес" /продовження/. "Матадор". "Музобоз". "Шоу біржа" вітас. У перерві — ТСН. 1.05 "Тем более, что жизнь короткая такая...". 2.45 Концерт.

УТ (2 ПРОГРАМА)

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.15 Час ділових людей. 9.15 Англійська мова. 1 рік навчання. 9.45 Англійська мова. Сімейний альбом США. 10.15 Мультифільм. 11.00 П'яте колесо. 13.00 "Ганна Главарі". Музичний телефільм. 14.15 "Міжозер'я". Документальний телефільм. 14.45 Концерт учасників Ш Всеросійського фестивалю учительських хорів. 17.00 Прем'єра документального телефільму "Імел би златые горы...". 17.40 Мультифільм. 18.00 Корупція: кролі та удави. 19.00 "Різдвяний піріг". Програма для дітей. 19.15 Київська панорама. 19.45 Телефільм "І тембри, і вогонь". 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 Прем'єра документального телефільму "Друга російська революція". /Бі-Бі-Сі/. 8 серія. 21.40 На сесії Верховної Ради РРФСР. 22.00 Театральний роз'їзд. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 "Театрал". Новосілля на Арбаті. 0.30 "Джаз тайм". Святковий випуск "Всесвітній джаз".

субота

28 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Ритмічна гімнастика. 8.20 "На хвилях дружби". Виступає Білоруський ансамбль "Камерата". 8.55 УТН. 9.10 "Чиста криниця". 9.55 Документальний фільм "Чумацьким шляхом". 10.55 "Живе слово". Українська мова в системі профтехосвіти. 11.25 "Подарунок". Розважальна програма для дітей. 11.55 "Джерело". Фольклорно-етнографічна програма. 12.25 Доброго вам здоров'я. Сучасні можливості нейрохірургії. 12.55 УТН. 13.10 Хореографічні новели. 14.15 Для дітей. Художній фільм "Хлопчик-мізинчик". 15.35 "Зроби себе". Діяльність Спілки жінок України. 16.10 "Де Черемоша хвили плинуть". Музичний фільм. 16.55 Національний хіт-парад "Своя гра". 17.45 Телерадіоканал "Право". 19.00 УТН. 19.30 Телетурнір "Сонячні кларнети". Самодіяльні художні колективи м. Києва. 20.50 На добраніч, діти! 21.00 Пісенний вернісаж-92. 21.20 Концерт групи "Свігязь". 21.40 Молодіжна студія "Гарі". В перерві — 22.40 Вечірній вісник. 0.10 УТН. 0.25 "Нічний телезал". Художній телефільм "Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці".

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.30 Мультифільми. 7.00 Ритмічна гімнастика. 7.30 Суботній ранок ділової людини. 8.30 ТСН. 8.45 Співдружність. 10.00 Наш сад. 10.30 Інститут людини. 11.10 Ранкова розважальна програма. 11.40 Центр. 12.25 Фільми режисера М.Калики. "Ціна". 14.15 Музичний кіоск. 14.45 Ек. Екологічна хроніка. 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 "Гонг". 16.30 "У світі казок і пригод". "Дванадцять місяців". 17.40 ВЕДІ. 18.25 "Любов з першого погляду". День перший. 19.05 Прем'єра мультфільму "Бджола Майя". 26 серія. 19.30 Кінопанорама. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "Що? Де? Коли?". 22.50 ТСН. 23.10 "Європа плюс". 23.10 "Фелікс" — європейський брат "Оскара". 1.40 "Нічна феєрія".

УТ (2 ПРОГРАМА)

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Гімнастика. 8.15 "Кавказ-реву". 9.00 Баскетбольний огляд НБА. 9.30 "Острів Жемчужина". 10.00 "Тиха нічка". 10.30 "Не валяй дурня, Америку". Документальний фільм. 11.00 Відеоканал "Плюс одинадцять". 13.00 Театральний капусник. Театр "4 а стіна". 15.00 Телемарафон "Дзвони Чорнобиля". Засідання опікунської ради. 16.00 Зі своєї дзвіниці. 16.20 "Новий Пігмаліон". 17.05 "Ати-бати". 17.40 "Різдвяний піріг". 17.55 Навколо Булгакова. Передача 5. 18.55 Парламентський вісник Росії. 19.10 Познер і Донах'ю. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 Київська панорама. 21.05 Співає І.Попович. 21.35 Прем'єра телециклу "Нащадки". 21.55 Театральний роз'їзд. 23.00 Вісті. 23.20 Розмузімпорт. Святковий випуск.

неділя

29 ГРУДНЯ

УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Музичний фільм "Ой, любов, любов". 8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 9.30 УТН. 9.45 Ритмічна гімнастика. 10.00 Прем'єра художнього фільму для дітей "Ельзара". 11.05 Циркова програма. 11.30 "Коріння". Телевистава. 12.30 УТН. 12.45 Для юнацтва. Канал "Д". 14.15 Село і люди. 15.15 Ви нам писали. 16.00 Служба солдатська. 17.00 Телеспортарена. 17.45 Кукурік і К". 18.45 "Українська баркарола". Фільм-концерт. 19.00 УТН. 19.30 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Пісенний вернісаж-92. 21.20 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує. 21.35 Музичний телемарок. 22.30 Вечірній вісник. 23.00 "НЛО з... 1908 року". Документальний телефільм. 23.50 УТН. 0.05 "Нічний телезал". "Може це любов ходить поміж нами". Естрадна програма.

ЦТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Спорт для всіх. 8.30 ТСН. 8.45 Тираж "Спортивного". 9.00 Освідчення в коханні. 9.15 З ранку раненько. 10.00 На службі Вітчизні. 10.40 Ранкова зоря. 11.30 Клуб мандрівників. 12.20 "Нива". Програма для селян. 13.00 "Допомагай собі сам". 13.45 Під знаком "Пі". 15.00 ТСН. /3 сурдоперекладом/. 15.15 Діалог у прямому ефірі. 16.00 Нове покоління обирає. 17.00 Мультифільми. 17.10 "Любов з першого погляду". День другий. 18.10 Казки і притчі народів різних країн. 18.15 Міжнародна панорама. 18.45 "Недільний кінозал". Презентація художнього телефільму "Місцеві подорожники". "Міст Ватерлоо". Художній фільм. США. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Футбольний огляд. 22.20 "Анішлаг в Криму". В перерві — 23.20 ТСН. 00.40 "Парадиз-коктель". 2.10 Концерт.

УТ (2 ПРОГРАМА)

ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 На зарядку ставай. 8.15 "Нижгородська елегія". 8.45 Мультифільм. 9.10 Люди кіно. "Ю.Солнцева: останнє інтерв'ю". 10.15 "Найзнаменитіші різдвяні самни". 10.40 Спогади про літо. 11.15 Добре забуте старе. 12.00 НЛО. "Реальність". 12.45 Надбання республіки. Художник Г.Чудакова. 13.15 Гольф. Кубок "Данхіл-1991". 14.10 Святе і вічне. 14.30 Телевізійний театр Росії. Фестиваль "Бонварнон". 16.00 "Капітал". Тележурнал. 16.30 Художній фільм "Провінціалки". 18.00 Чемпіонат світу з баскетболу серед професіоналів НБА. 19.00 Телебіржа інформує. 19.35 Обличчям до Росії. 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Вечірня казка. 20.35 "Друга російська революція". Документальний телефільм. /Бі-Бі-Сі/. 8 серія. 21.45 Театральний роз'їзд. Частина 3. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 К-2 представляє.

КУРІНЬ КОТИГОРОШКА

Дорогі дівчатка й хлопчики!

Сьогодні у нашому "Курні" особливий випуск — новорічний. І всі віршики й загадки про сніг, мороз, ялинку. От і Тарасик із оповідання Василя Сланчука дуже чекає Нового року: йому так хочеться його зустріти.

Ви, мабуть, теж чекаєте і Діда Мороза, і його новорічні дарунки. А щоб одержати їх, треба зустріти його, і Снігуроньку гарним віршиком. У нашому випуску є такі. Вибирайте, який вам до вподоби!

Максим РИЛЬСЬКИЙ

БІЛІ МУХИ

Білі мухи налетіли. —
Все подвір'я стало біле.
Не злічити білих мух,
Що летять, неначе пух.

— Галя, Петрику, Кіндрате.
Годі, ледарі, вам спати! —
І побігли до санчат
Галя, Петрик і Кіндрат.

Всі з гори летять щодуху.
Щоб піймати білу муху.
А санчата їм усім
Змайстрував старий Максим

Яків ЩОГОЛІВ ЗИМОВИЙ РАНОК

Я люблю веселий ранок
Холодною зими.
Як на двір, на стіни, ганок
І на шлях за ворітьми.
Упаде із неба промінь.
Дим пов'ється з димарів.
На току підніме гомін
Зграя галок і гравків.
Сніг ясним кришталем блище.
Лютий холод допікає.
Сонце вгору пліне вище.
Та не гріє здалека.

Петро БИХОВ ВИПРАВДАВСЯ

— В кого ж ти
скупий такий? —
каже сину тато. —
Чом санчата
не даєш
меншенькому брату?

— Це неправда, —
каже син, —
я ділюся з братом:
як ідем угору ми —
тягне він санчата!

Біла баба
Між осель
Закрутила
Карусель.

(завірюха)

Дерев'яні дві конячки
Мчать мене униз навскачки.
А коли я спотикаюсь,
За дві палиці тримаюсь.

(пнжі)

НОВИЙ РІК

Ніч. За вікном зима. А під ковдрою тепло, затишно. Хочеться згорнутися калачиком і заснути.

Тарасик тре пальцями повіки. Ні, він спати не збирається. Він також хоче зустріти Новий рік. Він неодмінно дочекається його.

Усе місто не спить. На Новий рік чекає. В усіх будинках світяться вікна.

З-за дверей доноситься брязкіт посуду, гомін негучної розмови. Це вже прийшли гості. Лине музика з телевізора. От би Тарасикові туди, до них! Але де там, мама і слухати не хоче. Малий, каже, спати треба. А Тарасик навмисне не буде спати.

"І що то за Новий рік такий? — хлопчикові бракує уваги. — Хоч би знати, на що він схожий, і чого його так довго нема? А може, він зовсім не прийде? Але ж мама запевняла, що сьогодні обов'язково буде".

У кімнаті тихо.
Цок, цок, цок — це годинник. Он він на стіні виблискуює. Може, підійти і подивитися? Тарасик знає,

що Новий рік прийде тоді, коли обидві стрілки зійдуться разом і покажуть угору. Та стрілок з ліжка не видно. А вилазити з-під теплої ковдри не хочеться.

Тихесенько відчинилися двері. Невже Новий рік? Хлопчик напружує зір. Ні, це мама зазирає. Перевіряє, як йому спиться. Тарасик міцно заплющує очі.

Ху-у! Пішла мама. Нічого не запідозрила.

Годинник цок-цок... Цокас собі без перестанку. А Нового року все нема. І раптом: ри-и-п! Що це? Відчиняються двері... Очевидно, знову мама. Але ж ні!

Увійшов Новий рік.

А коли мама зайшла до кімнати, щоб покласти Тарасикові під подушку подарунок, хлопчик уже міцно спав.

Він таки дочекався Нового року. Бачив його і навіть розмовляв з ним. Вранці Тарасик прокинеться і про все розповість.

Василь СЛАНЧУК.

Олександр ОЛЕСЬ

ЯЛИНКА

Раз я взувся в чобітки.
Одягнувся в кожущинку.
Сам запрягся в саночки
І поїхав по ялинку.

Ледве я зрубати встиг.
Ледве став ялинку брати.
А на мене зайчик — плиг!
Став ялинку віднімати.

Я сюди, а він туди...
"Не віддам, — кричить, — нізащо!
Ти ялинку посади.
А тоді рубай, ледащо.

Не пушу, і не проси!
І цяцками можна гратись.
Порубаєте ліси —
Ніде буде і сховатись.

А у лісі скрізь вовки,
ведмеді, і лисиці,
ворони, і граки,
і розбійниця-синиця."

Страшно стало... "Ой, пусти.
Не держи мене за поли!
Бідний зайчику, прости, —
Я не буду більш ніколи!"

Низько, низько я зігнувся
І ще нижче скинув шапку...
Зайчик весело всміхнувся
І подав сиренку лапку.

Ліна КОСТЕНКО ЗАЯЧИЙ КАРНАВАЛ

Вітре, вітре, ти не ви!
У звіряток рік Новий.

Зорі світять на ялинці.
Дід Мороз приніс гостинці.

Прометем собі доріжки.
Потанцюємо хоч трішки!

Маски зробим з будяків.
Налякаємо вовків!

Георгій ХИМИЧ БУДЕ КОВЗАНКА У НАС

Каченятка через кладку
Бігли вранці на зарядку.
Поспішали, та дарма —
Всюди лід, води нема.

— Це нічого, каченята. —
Каже дітям качур-тато. —
Ми сніжок згребемо враз —
Буде ковзанка у нас.

ЗАГАДКИ

Гладить бороду дідусь:
— Через річку і ставок
Ось місток мостить візьмусь
Без колод, стовпів, дощок.
— Ви, дідусю, це всерйоз?
— Усерйоз — я ж дід...

(мороз)

Біленьке, пухнатеньке,
літає, як муха;
залітає до кожуха.

(сніг)

Репертуар театру ім. Кропивницького:

21.12, 24.12 — "Любов приходить ненароком".
22.12 — "Сватання на Гончарівці".
25.12 — "Весела вдова".
27.12, 28.12 — Святковий новорічний концерт.
Початок вистав у вихідні дні о 18.00, у робочі дні — о 19.00.

Засновники — координаційна
рада СМОК і трудовий
колектив редакції

Наш р/р № 002700202 у дирекції
Укросоцбанку м. Кіровограда, МФО
323293.

НАША АДРЕСА:
316030, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 22-54-26; відповідального сен-
ретаря — 22-27-63; секретарів: економіки та екології —
22-04-84; культури і моралі — 22-29-92; комсомольського
життя та політики — 22-04-84; учнівської та студент-
ської молоді — 22-59-82; соціальних проблем — 24-66-79;
робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії —
24-94-94; коректорської — 23-61-83; оголошень —
22-59-82; бухгалтерії — 22-47-22.

Обласна друкарня, м. Кіровоград, вул. Гліниці, 2.

Газета виходить щосуботи.

Зам. №873

Індекс 61103. Тираж 16 500.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Подпавська, 71

НЕДІЛЯ, 22 ГРУДНЯ

10.00 "Том і Джеррі". Мультфільм.
11.30 "Ніндзі-черепанки-1". Бойовик.
13.30 "Фантомас проти інтелектуала".
15.30 "Ніндзі-черепанки-2". Бойовик.
17.30 "Термінатор-1". Фантастика.
19.30 "Термінатор-2". Фантастика.
21.30 "Будинок 1001 задоволення". Фільм для дорос-
лих.

ПОНЕДІЛОК, 23 ГРУДНЯ

10.00 "Фантастичні пригоди Робінзона".
Мультфільм.
11.30 "Брюс Лі — король кунг-фу". Бойовик.
13.30 "Загублений скарб Селвія". Пригоди.
15.30 "Третєго життя не буде". "Агент 007".
17.30 "Щелени". Жахи.
19.30 "Ти — це я". Комедія. В головній ролі Стів
Мартін.
21.30 "Мельвін та жінки". Комедія-еротика.

ВІВТОРОК, 24 ГРУДНЯ

10.00 "Секрет інституту гігієни людини".
Мультфільм.
11.30 "Прощай, Брюс Лі". Бойовик.
13.30 "Геркулес у Нью-Йорку". Комедія. В головній
ролі А.Шварценеггер.
15.30 "Намір на вбивство". "Агент 007".
17.30 "Балтморська куля". Комедія.
19.30 "Година відлідування хворих". Детектив.
21.30 "Жінка в дзеркалі". Фільм для дорослих.

СЕРЕДА, 25 ГРУДНЯ

10.00 "Одного разу, багато років тому". Мультфільм.
11.30 "Ніндзі-3". Бойовик.
13.30 "Око тигра". Бойовик.
15.30 "Місячний гошич". "Агент 007".
17.30 "Опій". Жахи.
19.30 "Кранка, що зникає". Пригоди.
21.30 "Таємничий смерть". Детектив-еротика.

ЧЕТВЕР, 26 ГРУДНЯ

10.00 "Сила ліна". Мультфільм.
11.30 "Повернення 18 бронзових бійців". Бойовик.
13.30 "Мисливці за роботами". Фантастика.
15.30 "Сканери". Фантастика.
17.30 "Кранка". Жахи.
19.30 "Одеса Нептуна". Пригоди.
21.30 "Плють і кров". Історичний.

П'ЯТНИЦЯ, 27 ГРУДНЯ

10.00 "Час динозаврів". Мультфільм.
11.30 "Краще майбутнє". Бойовик.
13.30 "Щар звірів". Пригоди.
15.30 "Стріляй по живих мішенях". Бойовик.
17.30 "Полілунок". Жахи.
19.30 "Про ювеніли бу-де завтра". Комедія.
21.30 "Трактир "Шоферське щастя". Фільм для до-
рослих.

СУБОТА, 28 ГРУДНЯ

10.00 "Хімен". Мультфільм.
11.30 "Останній дракон". Бойовик.
13.30 "Вогонь, що реве". Бойовик.
15.30 "Розбійники". Пригоди.
17.30 "Фантом-1". Жахи.
19.30 "Тугий замор". Детектив. В головній ролі
Клінд Іствуд.
21.30 "В ліжку з ворогом". В головній ролі Джулія
Робертс.

НЕДІЛЯ, 29 ГРУДНЯ

10.00 "Хімен". Мультфільм.
11.30 "Супер-дівчинка". Фантастика.
13.30 "Хижак-2". Бойовик-фантастика.
15.30 "Меч варварів". Пригоди.
17.30 "Фантом-2". Жахи.
19.30 "Людина, що віки час дві тілі". Бойовик.
21.30 "Мелоні в коханні". Фільм для дорослих.

КІНОРЕПЕРТУАР

м. Кіровоград

Кінотеатр "Комсомолец"

Фантастично-пригодницький американський ху-
дожний фільм "Мертві не вмирають" демонструвати-
меться на сеансах: 10.20; 12.20; 14.20; 16.20; 18.20; 20.30.

Кінотеатр "Ятрань"

Зірка американського кіно Сільвестр Сталлоне у
фільмі "Кобра". Завітайте до великого залу! Фільм де-
монструватиметься з 23 грудня на сеансах: 10.30; 12.30;
14.30; 16.30; 18.30; 20.30. У малому залі теж Америка!
Демонструється кінокомедія "Школа цинтиліних".
"Школа девственниць" — нагадуємо тим, для кого не
існують нові проблеми. Сеанси: 10.20; 12.20; 14.20;
16.20; 18.20; 20.20.

Кінотеатр імені Держинського

З 23 грудня у червоному залі буде представлено аме-
риканський пригодницький фільм "Не відступати, не
завдатися". Сеанси: 10.20; 12.20; 14.20; 16.20; 18.20; 20.20.
Глядачі зеленого залу зможуть подивитися японський
художній фільм "Приречений на самотність". У фільмі
багато видивинних епізодів за участю майстрів карате. Се-
анси: 10.10; 12.10; 14.10; 16.10; 18.10; 20.10.

Редактор

М. ШВОРАК